

ΕΘΝΙΚΟ & ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ, ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ,
ΠΜΣ: ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ & ΑΓΩΓΗ.
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ.

«ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΕ ΜΙΑ ΟΡΘΟΔΟΞΗ ΦΥΛΟ-ΛΟΓΙΑ,
ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗ ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΒΙΟΥ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΜΑΣ».

Όνομα φοιτήτριας: ΕΛΕΝΗ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ. Α Μ: 21502.

ΑΘΗΝΑ, ΜΑΪΟΣ 2003.

*«Συμβολή σε μια ορθόδοξη φυλο-λογία
μέσα από τη μελέτη του βίου των αγίων μας».*

Απρίλιος – Μάιος - Ιούνιος

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η Ορθόδοξη Θεολογία πάντοτε αναζητούσε να ενώσει το παρελθόν με το παρόν, να μεταφέρει το τότε στο τώρα σε πολλούς τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας. Η «πράξη» αποτελούσε ανέκαθεν το ζητούμενο για το ορθόδοξο δόγμα, ενώ σήμερα αυτή η πράξη-πρακτική κρίνεται αναγκαία για τη σωτηρία του κάθε ανθρώπου. Θεμέλια της; το δόγμα, η ιστορία, η διδασκαλία του ίδιου του Κυρίου, η Ιερά Παράδοση. Οικοδόμημα της; η μελέτη όλων των προηγούμενων. Και τέλος στέγη της; η συνδιαλλαγή όλων αυτών με τα σύγχρονα δεδομένα, είτε πρόκειται για άλλες επιστήμες είτε για νέα κοινωνικά δεδομένα, συνειδητοποιώντας ότι η θεολογία βρίσκεται δίπλα σε αυτά, ανάμεσα τους, πάντως όχι απέναντί τους.

Η παραπάνω πορεία ενδεχομένως να αποβεί εποικοδομητική στα πλαίσια της ποιμαντικής θεολογίας, η οποία στηρίζεται κατά ένα μεγάλο μέρος στην πράξη, με τελικό σκοπό της να «θεραπεύσει ψυχές» και να τις οδηγήσει στο «καθ' ομοίωσιν».

Θεωρώντας, λοιπόν αυτή τη σύνθεση παρελθόντος-παρόντος απαραίτητη και προβληματιζόμενοι πάνω στον τομέα της ποιμαντικής γενικότερα, αποφασίσαμε να μελετήσουμε τους βίους των αγίων, έτσι ώστε να εντοπίσουμε τα στοιχεία εκείνα που είναι ικανά να αποτελέσουν πρότυπα για το σύγχρονο άνθρωπο, όσον αφορά τη σχέση των δύο φύλων, τη στάση τους προς το θρησκευτικό γεγονός, την οικογένεια κ.α.

Αμέσως διαφάνηκε πως ο κάθε άγιος, αποτελεί μια ιδιαίτερη μορφή, ένα ξεχωριστό παράδειγμα, το οποίο μπορεί ακόμα και σήμερα, μετά από εκατοντάδες, χιλιάδες χρόνια να μας τροφοδοτήσει στοιχεία για μια διαφορετική, περισσότερο χριστιανική στάση ζωής. Βέβαια σκοπός τούτης της έρευνας δεν ήταν μόνο να αναδειχτούν νέα πρότυπα, αλλά επίσης να διαπιστώσουμε τυχόν διαφοροποιήσεις ή και ομοιότητες ανάμεσα στα δύο φύλα, ως προς τη σχέση τους, την άσκηση του ποιμαντικού τους έργου, στην εποχή που ο καθένας έζησε.

Κατά τη διάρκεια της έρευνας, δε θα ήταν υπερβολή να λέγαμε ότι βρεθήκαμε προ εκπλήξεων. Τα Συναξάρια γεμάτα από παραδείγματα βίων αγίων που σε καμία περίπτωση δε θα μπορούσαμε να παραλείψουμε από την εργασία μας, παρέχοντας μας όλο και εκτενέστερο έδαφος για περαιτέρω προβληματισμό. Τα δύο φύλα, άνδρας και γυναίκα σε πλήρη αλληλεπίδραση, αλληλοσυμπλήρωση, ενώ από

την άλλη μεριά το φύλο του καθενός να προσδιορίζει και την ταυτότητά του. Οικογενειακά πρότυπα που να αγγίζουν τα ιδανικά. Παιδαγωγικές αρχές ικανές να στηρίζουν μια σύγχρονη παιδαγωγική προσέγγιση και πολλά ακόμα, τα οποία μπορεί ο αναγνώστης να διαπιστώσει στο επίμετρο κειμένων καθώς και στα συμπεράσματα της παρούσης εργασίας.

Τελειώνοντας αυτό το προλογικό σημείωμα θα ήταν παράλειψη να μην ευχαριστήσω τον καθηγητή μας Αλέξανδρο Μ. Σταυρόπουλο, ο οποίος υπήρξε ο εμπνευστής του θέματος μας, αλλά και κυρίως καθοδηγητής μας καθ' όλη τη διάρκεια της έρευνάς μας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	σ.1
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	σ.3
ΣΥΝΤΜΗΣΕΙΣ-ΒΡΑΧΥΓΡΑΦΙΕΣ.....	σ.5
ΠΡΟΟΙΜΙΟ.....	σ.6
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	σ.8
ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ : ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΒΙΟΥ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ	
ΑΠΡΙΛΙΟΣ	σ.10
ΜΑΙΟΣ.....	σ.20
ΙΟΥΝΙΟΣ.....	σ.30
ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ : ΠΙΝΑΚΕΣ	
1. ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΓΙΩΝ.....	σ.41
2. ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΒΙΟΥ ΑΓΙΩΝ.....	σ.46
3. ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΒΙΟΥ ΑΓΙΩΝ.....	σ.53
4. ΤΟΠΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΒΙΟΥ ΑΓΙΩΝ.....	σ.57
ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ : ΕΠΙΜΕΤΡΟ ΚΕΙΜΕΝΩΝ	
1. Μοντέλα γάμου – μορφές της οικογένειας.....	σ.64
2. Μοντέλα μοναχισμού – μοναχικότητας.....	σ.68
3. Σχέσεις των δυο φύλων.....	σ.71
4. Τα δυο φύλα ως λαϊκοί – πιστοί στο ποιμαντικό έργο.....	σ. 74
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	σ.77
ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	σ.78
ΤΕΤΑΡΤΟ ΜΕΡΟΣ : ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟ ΤΜΗΜΑ	σ.80

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ σ.85

ΣΥΝΤΜΗΣΕΙΣ – ΒΡΑΧΥΓΡΑΦΙΕΣ

Βλ.	: Βλέπε.
ΕΑΕ.	: Οι Έγγαμοι Άγιοι της Εκκλησίας.
Εκδ.	: Εκδόσεις.
Θ Η Ε.	: Θρησκευτική και Ηθική Εγκυκλοπαιδεία.
κ.α.	: και άλλα.
μΧ	: μετά Χριστόν.
Πρβλ.	: Παράβαλε.
πΧ	: προ Χριστού.
π.χ	: παραδείγματος χάριν.
σ.	: σελίδα (σελίδες).
σ. σ.	: σύνολο σελίδων.
στ.	: στήλη
τομ.	: τόμος.

ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Στα πλαίσια του μεταπτυχιακού προγράμματος Ποιμαντικής Θεολογίας και Αγωγής του τομέα Χριστιανικής Λατρείας Αγωγής και Διαποιμάνσεως του τμήματος Κοινωνικής Θεολογίας, με την προτροπή του καθηγητή μας Αλέξανδρου Μ. Σταυρόπουλου, ξεκινήσαμε μια ερευνητική προσπάθεια σχετικά με την ποιμαντική διάσταση του βίου των αγίων, επικεντρώνοντας το ενδιαφέρον μας σε θέματα διαφυλικών σχέσεων, γάμου, οικογενείας, και μοναχικής-ασκητικής ζωής. Αφορμή αυτής της ιδέας υπήρξε το επερχόμενο 16ο συνέδριο, που θα γίνει στη Γρανάδα της Ισπανίας 3-7 Σεπτεμβρίου 2003, με θέμα «Γένος και θρησκεία, φύλα και θρησκευτικό γεγονός».

Αυτή η προσπάθεια αναπτύχθηκε σε πνεύμα συνεργασίας και αλληλοπροσφοράς που ενισχύθηκε με τις πολύτιμες παραινέσεις του υποψηφίου διδάκτορος Στέφανου Κουμαρόπουλου. Πρόκειται για μία ομαδική έρευνα που εκπονήθηκε από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές Αθανάσιο Αλέξανδρο Αντωνίου, Ελένη Αργυροπούλου, Άννα Καπελέρη και Μαρία Σταματοπούλου, υποσχόμενη μέσω των συμπερασμάτων της να συμβάλλει στην μελέτη σε θέματα ισότητας των δύο φύλων ως προς τη συμβουλευτική διάσταση και να μας οδηγήσει σε διαχρονικά πρότυπα ανδρών και γυναικών. Θα λέγαμε ότι πρόκειται για μια «φυλο-λογία» των βίων των αγίων, κατά τον εμπνευσμένο όρο του καθηγητή μας Α.Μ. Σταυροπούλου.

Περιλαμβάνει και τους δώδεκα μήνες του ενιαυτού, όπως παρουσιάζονται στα Συναξάρια και τα Μηναία της Ορθόδοξης Εκκλησίας μας. Το πρώτο μας βήμα ήταν να προσεγγίσουμε τους βίους των αγίων κάνοντας μια συνοπτική καταγραφή εκείνων των στοιχείων που αναφέρονται στην ζωή, τη διακονία και την ποιμαντική τους προσφορά.

Στο δεύτερο μέρος παραθέτουμε μια σειρά από πίνακες (αλφαβητικός, θεματικός, χρονολογικός και τοπολογικός), που συστηματοποιούν τα όσα καταγράψαμε στο πρώτο μέρος του πονήματος μας. Αυτή η σχηματοποίηση βοηθά τον αναγνώστη στην κατανόηση των περαιτέρω συμπερασμάτων.

Στη συνέχεια, επισυνάπτουμε επίμετρο, το οποίο περιλαμβάνει εμβάθυνση σε θέματα σχέσεων - ισοτιμίας των δύο φύλων, προτύπων γάμου, οικογενείας μοναχισμού και συμμετοχής των δύο φύλων στο ποιμαντικό έργο, όπως παρουσιάζονται σε αντιπροσωπευτικά δείγματα των βίων των αγίων. Ειδικότερα,

αναλύουμε τη θέση και το ρόλο του κάθε φύλου στην οικογένεια, στην κοινωνία και τη στάση του στα πλαίσια της θρησκευτικής του ζωής μέσα στο πέρασμα των αιώνων. Μορφές αγίων ανδρών και γυναικών που προβάλλονται δυναμικά ως λαϊκοί πιστοί καθώς και ως διάκονοι στο ποιμαντικό έργο της Εκκλησίας. Ξεχωρίζουν παραδείγματα αγίων που με το κήρυγμα, το φιλανθρωπικό έργο, τη λυτρωτική αυτοπροσφορά τους βοήθησαν στην πνευματική αναβάθμιση του ορθόδοξου πληρώματος.

Αντί επιλόγου διατυπώνουμε συμπεράσματα, τα οποία ευελπιστούμε να είναι ικανά να αποτελέσουν τη βάση για περαιτέρω προβληματισμό και έρευνα πάνω σε θέματα ποιμαντικής των φύλων. Βέβαια τέτοιου είδους προβληματισμός δεν είναι εύκολος προς επίλυση, όμως θεωρούμε πως μπορεί να εμπλουτιστεί προς γονιμοποίηση, έχοντας πάντα υπόψιν μας τα λόγια του καθηγητή μας Αλέξανδρου Σταυρόπουλου: «Πολλές φορές είμαστε στο Άλφα. Αλλά αρχίζοντας, μπορεί συλλαβίζοντας να φτάσουμε στο Ωμέγα».

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα έρευνα ξεκίνησε στα πλαίσια του ενδιαφέροντός μας για τη σχέση των δύο φύλων, όπως και την σχέση τους με το θρησκευτικό γεγονός. Βαθύτατη επιθυμία ήταν να θέσουμε τις πρώτες βάσεις για την διατύπωση των αρχών της ορθόδοξης θεολογίας ως προς το παραπάνω θέμα, γι' αυτό και η εργασία χαρακτηρίστηκε ως «συμβολή».

Η παραπάνω επιθυμία δε θα μπορούσε να ήταν πραγματοποιήσιμη αν δε ξεκινούσε κανείς από τη μελέτη ολόκληρου του πλούσιου και πρόσφορου εδάφους της ορθοδοξίας. Εμείς για εύλογες αιτίες περιοριστήκαμε στη μελέτη ενός συγκεκριμένου μέρους αυτών των βίων των αγίων μας, όπως παρουσιάζονται στα Συναξάρια και συγκεκριμένα των μηνών Απριλίου, Μαΐου, Ιουνίου.

Κατά κάποιο τρόπο συστηματοποιήσαμε ένα μεγάλο αριθμό βίων, δίνοντας έμφαση στη χρονολογική περίοδο την οποία έζησαν, τον τόπο, τον τρόπο του μαρτυρίου τους, αλλά και στους τομείς της ποιμαντικής τους δράσης, έτσι ώστε τα περαιτέρω συμπεράσματά μας ως προς το θέμα να είναι περισσότερο ευκρινή. Σε αυτό ακριβώς συνέβαλε και η ακόλουθη συστηματοποίησή μας μέσω πινάκων.

Στο τρίτο μέρος διατυπώνουμε κάποιες θέσεις ως προς το θέμα συσχετίζοντας το τότε με το τώρα και συμπεραίνοντας την επίδραση του ενός στο άλλο ως προς συγκεκριμένους τομείς, όπως τις μορφές της οικογένειας, τις σχέσεις των δύο φύλων, τον μοναχισμό και άλλα.

Τέλος, ακολουθούν τα συμπεράσματα που αφορούν τους τρεις μήνες καθώς και τα συμπεράσματα από την μελέτη και των δώδεκα μηνών του ενιαυτού, τα οποία πρέπει να θεωρηθούν ως η απαρχή μιας γενικότερης μελέτης και έρευνας, στα πλαίσια της ορθόδοξης θεολογίας.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ
ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΟΥ ΒΙΟΥ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ

ΑΠΡΙΛΙΟΣ

ΠΡΩΤΗ ΑΠΡΙΛΙΟΥ

Οσία Μαρία η Αιγυπτία¹

«Απήρε πνεύμα, σάρξ απερρή πάλοι.
 Τόν όστινον γή κρύπτε νεκρόν Μαρίας.
 Πρώτη Απριλίου Μαρίη θάνεν εύχος ερήμου».

Έζησε : Στα χρόνια της βασιλείας του μεγάλου Ιουστινιανού, το 520μ.Χ².

Εκοιμήθη : Εν ειρήνη.

Ποιμαντική προσφορά³ : Η οσία Μαρία η Αιγυπτία είναι λαμπερό παράδειγμα μεταστροφής από μια ζωή γεμάτη ακολασία σε μια ζωή αγγελική και ενάρετη. Αφορμή για αυτό υπήρξε η επίσκεψή της στα Ιεροσόλυμα όπου παρακολούθησε τη ύψωση του Τιμίου Σταυρού και από τότε υποσχέθηκε να φυλάξει σωφροσύνη. Ποιμαντική α) της μετανοίας β) της ασκητικής ζωής.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΑΠΡΙΛΙΟΥ

Όσιος Τίτος⁴

« Τί τούτο, Τίτε; καί σύ λείπεις εκ βίου;
 Λείπω μεταστάς, δόξαν ούτω Κυρίω.
 Δευτερίη Τίτοιο από ψυχήν Νόες ήραν».

Έζησε : Άγνωστο που και πότε.⁵

Εκοιμήθη : Εν ειρήνη.

Ποιμαντική προσφορά : Από μικρή ηλικία ακολούθησε τον μοναχισμό, έγινε ηγούμενος, ενώ λόγω της καθαρότητας της ψυχής του και του σώματός του απέκτησε το θαυματουργικό χάρισμα. Ποιμαντική α) του μοναχισμού β) της εγκρατείας γ) του θαυματουργικού χαρίσματος.

Μάρτυρες Αμφιανός και Αιδέσιος⁶

« Σώ συμβυθισθείς Αμφιανέ συγγόνω,
 Ύδωρ θαλάσσης αμφιέννυμαι, λέγε».

¹ Βλ. Μήναια

² Βλ. Συναξαριστής, τόμ. Β', σελ.70

³ Αυτόθι, τρίτο μέρος, σελ.69

⁴ Βλ. Συναξαριστής, τόμ. Β', σελ. 71

⁵ Βλ. Συναξαριστής της Ορθοδόξου Εκκλησίας, σελ. 30

⁶ Βλ. Συναξαριστής, τομ. Β', σελ. 72

Έζησαν: Στα χρόνια της βασιλείας του Μαξιμιανού, το 295μ.Χ, στη Βηρυττό.

Μαρτύρησαν: Στην Αίγυπτο.

Ποιμαντική προσφορά: Πρόκειται για αδέρφια, τα οποία με παρρησία υπερασπίστηκαν την χριστιανική τους πίστη και γι'αυτό οδηγήθηκαν στο μαρτύριο.

Ποιμαντική α) της οικογενείας.

ΤΡΙΤΗ ΑΠΡΙΛΙΟΥ

Όσιος Νικήτας, ηγούμενος μονής του Μηδικίου ⁷

«Ρισθείς βίου Νικήτας, ως στρουθός πάγης
Πτεροίς νοητοίς ίπταται προς τον πόλον.
Νικήταν καλέουσι Τρίτη επί δώμα Θεοίο».

Έζησε : Τον 9^ο αιώνα μ.Χ.

Εκοιμήθη : Εν ειρήνη.

Ποιμαντική προσφορά : Από νεαρή ηλικία ακολούθησε την εγκράτεια και προτίμησε την μοναχικότητα. Αναδείχτηκε σε μεγάλο αγωνιστή εναντίον των εικονομάχων.

Ποιμαντική α) της εγκρατείας, β) της ασκητικής ζωής, γ) της μοναχικότητας, δ) του κηρύγματος.

Όσιος Ιωσήφ ο υμνογράφος⁸

«Ζώντος Θεού σύ θείος υμνητής Πάτερ,
Εγώ δε σου θανόντος υμνητής νέος».

Έζησε : Στα χρόνια του Θεόφιλου, του εικονομάχου, κατά το έτος 832μ.Χ., καταγόμενος εκ Σικελίας, έζησε όμως στην Πελοπόννησο και στη Θεσσαλονίκη, όπου έγινε και μοναχός.

Εκοιμήθη : Εν ειρήνη, το 886μ.Χ., στην Κωνσταντινούπολη.⁹

Ποιμαντική προσφορά : Ο όσιος Ιωσήφ έζησε άκρως ασκητικώς, μέχρι που χειροτονήθηκε ιερέας. Μετά από θεία επιφοίτηση απέκτησε το θείο χάρισμα της υμνογραφίας. Ποιμαντική α) της ασκητικής ζωής, β) της ιεροσύνης.

Άγιος Παύλος ο ρώσος

⁷ Βλ. Συναξαριστής, τομ. Β', σελ. 72

⁸ Βλ. Συναξαριστής, τομ Β, σελ. 73

⁹ Βλ. Συναξαριστής της Ορθοδόξου Εκκλησίας, σελ.70

Έζησε : Τον 17ο αιώνα στη Ρωσία.¹⁰

Μαρτύρησε : Στην Κωνσταντινούπολη.

Ποιμαντική προσφορά : Ο άγιος οδηγείται στο μαρτύριο όχι μόνο με την συμπαράσταση της συζύγου του, αλλά και την ίδια την προτροπή της, αφού σύμφωνα με τα λόγια της, η μεγαλύτερή της ευτυχία θα ήταν να γίνει γυναίκα μάρτυρος.

Ποιμαντική α) της συζυγίας β) της σχέσεως των δύο φύλων.

ΤΕΤΑΡΤΗ ΑΠΡΙΛΙΟΥ

Μάρτυρας Φερφούθη¹¹ και η αδελφή αυτής¹²

« Απλήν με πλάττεις, Χριστέ διπλή τήν φύσιν,
Έχεις δέ πισθείσάν με διπλήν Φερβούθαν.
Δούλας αληθείς Δεσπότης Θεού δύο,
Δούλην τε καί Δέσποιναν έπρισε πρίων».

Έζησαν : Στα χρόνια της βασιλείας του Κωνσταντίνου, κατά το έτος 330μ.Χ.

Μαρτύρησαν : Κόπηκαν τα σώματά τους σε κομμάτια.

Ποιμαντική προσφορά : Υπήρξαν αδελφές του αγίου Συμεών¹³. Συκοφαντήθηκαν ως μάγισσες, ενώ οι ίδιες διακήρυξαν την χριστιανική τους πίστη. Πέρασαν φριχτά βασανιστήρια, πριονισμό, τις κάρφωσαν σε ξύλα, έτσι ώστε περνώντας ανάμεσα από τα κομμάτια τους η βασίλισσα να θεραπευτεί. Ποιμαντική α) της οικογενείας, β) του θεραπευτικού χαρίσματος.

ΠΕΜΠΤΗ ΑΠΡΙΛΙΟΥ

Μάρτυρες Θεοδώρα και Δίδυμος¹⁴

« Σύν τή συνάθλω, Δίδυμε, τμηθείς φλέγη,
Φέρων σύν αυτή δίδυμον τιμορίαν».

Έζησαν : Στα χρόνια της βασιλείας του Διοκλητιανού και Μαξιμιανού, το 295μ.Χ

Μαρτύρησαν : Ο Δίδυμος αποκεφαλίστηκε, ενώ η Θεοδώρα ρίχτηκε στην πυρά.

Ποιμαντική προσφορά¹⁵ : Ο Δίδυμος στάθηκε συμπαραστάτης της Θεοδώρας, βοηθώντας την να διατηρήσει την παρθενία της, ενδύοντας την με ανδρικά ρούχα,

¹⁰ Βλ. ΕΑΕ, σελ.77

¹¹ Στα Μήνιαια αναφέρεται ως Φερβούθη

¹² Βλ. Συναξαριστής, τομ. Β, σελ. 75

¹³ Η μνήμη του μάρτυρος Συμεών εορτάζεται στις 17 Απριλίου.

¹⁴ Βλ. Συναξαριστής, τομ. Β, σελ.77

¹⁵ Αυτόθι, τρίτο μέρος, σελ 72

όταν βρισκόταν υπό την απειλή μιας ομάδας ακολάστων νέων και ο ίδιος οδηγείται στο μαρτύριο γι' αυτή του την πράξη. Ποιμαντική α) της παρθενίας β) της σχέσεως των δύο φύλων (αλληλοσεβασμός).

Άγιος Γεώργιος ο Νεομάρτυς¹⁶

« Τομήν υποίσας, ω Γεώργιε,, ξίφους,
Χαρά απέπτης εις χαράς το χωρίον».

Έζησε : Το 18^ο αιώνα , στη Νέα Έφεσο της Μικράς Ασίας.

Μαρτύρησε : Αποκεφαλίστηκε.

Ποιμαντική προσφορά : Ενώ ήταν έγγαμος με παιδιά, ζούσε καθημερινώς μέσα στη μέθη. Όταν αρνήθηκε την χριστιανική πίστη κατέφυγε στη Σάμο. Επέστρεψε στην πατρίδα του μετανοημένος, ομολόγησε την πίστη του στο Χριστό και οδηγήθηκε στο μαρτύριο. Ποιμαντική α) της οικογενείας, β) της μεταστροφής στο χριστιανισμό, γ) της μετανοίας.

ΕΒΔΟΜΗ ΑΠΡΙΛΙΟΥ

Μάρτυρας Καλλιόπιος¹⁷

«Καλλιόπιος έμπαλιν παγείς ξύλω,
Τόν ορθίως παγέντα δοξάζει Λόγον.
Ζωήν Καλλιόπιος αγήρω εβδόμη εύρεν».

Έζησε : Στα χρόνια της βασιλείας του Μαξιμιανού, το 294μ.Χ., καταγόμενος από την Πέργη της Παμφυλίας, έζησε στη Πομπηϊούπολη.

Μαρτύρησε: Καταδικάστηκε σε σταύρωση.

Ποιμαντική προσφορά¹⁸ : Η μητέρα του Θεόκλεια δείχνει μεγάλη μητρική αγάπη προς τον υιό της, συμπαραστεκόμενη σε όλο το μαρτύριό του, μέχρι που και εκείνη, κρατώντας στα χέρια τον σταυρωμένο υιό της, παραδίδει το πνεύμα της στον Κύριο.

Ποιμαντική α) της οικογενείας.

ΕΝΑΤΗ ΑΠΡΙΛΙΟΥ

Άγιος Ευψύχιος¹⁹

¹⁶ Βλ. Συναξαριστής της Ορθοδόξου Εκκλησίας, σελ. 110

¹⁷ Βλ. Συναξαριστής, τομ. Β, σελ 79

¹⁸ Αυτόθι, τρίτο μέρος, σελ.66

¹⁹ Βλ. Συναξαριστής, τομ. Β, σελ. 82

« Εκεί μετήλθεν Ευψύχιον τό ξίφος,
 Ού Χριστός ήλθε, Καισαρείας εις μέρη.
 Φάσγανον αμφ' ενάτην Ευψυχίου έκταμε λαιμόν».

Έζησε : Στα χρόνια της βασιλείας του παραβάτη Ιουλιανού, κατά το έτος 362μ.Χ.

Μαρτύρησε : Αποκεφαλίστηκε.

Ποιμαντική προσφορά : Πρόκειται για έγγαμο άγιο, ο οποίος υπερασπιζόμενος την χριστιανική του πίστη και απηφώντας τις συνέπειες, κατέστρεψε έναν ειδωλολατρικό ναό. Ποιμαντική α) της συζυγίας, β) της αυτοθυσίας.

ΔΩΔΕΚΑΘΗ ΑΠΡΙΛΙΟΥ

Οσία Ανθούσα²⁰

«Ρίζης δυσώδους καρπός ευώδης μάλα,
 Ανθούσα σεμνή γής απανθεί καί βίου».

Έζησε : Στα χρόνια της βασιλείας του Κωνσταντίνου του Κοπρωνύμου, το 741μ.Χ²¹

Εκοιμήθη : Εν ειρήνη, περίπου το 790μ.Χ

Ποιμαντική προσφορά²² : Η οσία Ανθούσα διακρίθηκε για την προσφορά της στους συνανθρώπους της και την δραστηριότητά της ως μοναχή. Ποιμαντική α) της ελεημοσύνης, β) του μοναχισμού.

ΔΕΚΑΘΗ ΤΕΤΑΡΤΗ ΑΠΡΙΛΙΟΥ

Μάρτυς Θωμαΐς²³

« Αιώνος ήρας τούδε τήν Θωμαΐδα,
 Τό τής Γραφής, μέλλοντος αιώνος Πάτερ».

Έζησε : Στην Αλεξάνδρεια, τον 5^ο αιώνα.

Μαρτύρησε : Θανατώθηκε από τον ίδιο τον πεθερό της.

Ποιμαντική προσφορά²⁴ : Η αγία Θωμαΐς επέλεξε το θάνατο παρά να δεχτεί να απιστήσει στον σύζυγό της και να υποκύψει σε ανήθικες προτάσεις του ίδιου της του πεθερού, από τον οποίο τελικά μαχαιρώθηκε.²⁵ Ποιμαντική α) της συζυγίας, β) της σχέσεως των δυο φύλων (αλληλοσεβασμός, κυριαρχία-υποταγή).

²⁰ Βλ. Συναξαριστής, τομ. Β, σελ. 86

²¹ Μάλιστα, υπήρξε κόρη του.

²² Αυτόθι, τρίτο μέρος, σελ.74

²³ Βλ. Συναξαριστής, τομ. Β, σελ. 88

²⁴ Αυτόθι, τρίτο μέρος, σελ.72

²⁵ Θεωρείται βοηθός όσων υποφέρουν από πάθη ηδονής.

ΔΕΚΑΤΗ ΠΕΜΠΤΗ ΑΠΡΙΛΙΟΥ

Μάρτυς Κρησκέντος²⁶

«Θάμβος βλέπειν Κρήσκεντα τού πυρός μέσον,
 Ηγούμενον λειμόνα τερπνόν τήν φλόγα.
 Κάτθανε καί Κρήσκης πέμπτη δεκάτη πυρί λαύρω».

Έζησε : Στα Μύρα της Λυκίας.

Μαρτύρησε : Κρεμάστηκε και ρίχτηκε στην πυρά.

Ποιμαντική προσφορά²⁷ : Ο άγιος Κρησκέντος με γενναιότητα και παρρησία προσπάθησε για την μεταστροφή των ειδωλολατρών της εποχής του. Ποιμαντική α) του κηρύγματος.

ΔΕΚΑΤΗ ΕΚΤΗ ΑΠΡΙΛΙΟΥ

Μάρτυρες Αγάπη, Ειρήνη, Χιονία²⁸

«Χιών τό πύρ ήν τή Χιονία τάχα,
 Ού συμμετασχείν ηγάπησεν Αγάπη.
 Βέλος σε πέμπει πρός τόν ειρήνης τόπον,
 Αφ' αιμάτων σών εκμεθυσθέν Ειρήνη.
 Χιονίην τ' Αγάπην εκκαιδεκάτη κατέκαυσαν».

Έζησαν : Στα χρόνια της βασιλείας του Διοκλητιανού, το 295μ.Χ.

Μαρτύρησαν : Τον 4^ο αιώνα.

Ποιμαντική προσφορά : Πρόκειται για τρεις αδερφές, οι οποίες επέλεξαν το μαρτύριο, αποδεικνύοντας την αγάπη τους στον Κύριο. Ποιμαντική α) της οικογενείας.

ΔΕΚΑΤΗ ΕΒΔΟΜΗ ΑΠΡΙΛΙΟΥ

Άγιος Αγαπητός ο πάπας Ρώμης²⁹

« Θνήσκων τί κράζεις; Σώτερ, ηγάπησά σε
 Αλλ' ηγαπήθης, Αγαπητέ, καί πλέον».

Έζησε : Στα χρόνια της βασιλείας του Ιουστινιανού, το 540 μ.Χ.

Εκοιμήθη : Εν ειρήνη.

Ποιμαντική προσφορά : Με το αξίωμα του πάπα της Ρώμης θεράπευσε αναπήρους,

²⁶ Βλ. Συναξαριστής, τομ. Β, σελ. 89

²⁷ Αυτόθι, τρίτο μέρος, σελ.74

²⁸ Βλ. Συναξαριστής, τομ. Β, σελ. 89-90

²⁹ Βλ. Συναξαριστής, τομ. Β, σελ.93

τυφλούς. Ποιμαντική α) του θαυματουργικού χαρίσματος.

ΔΕΚΑΤΗ ΟΓΔΟΗ ΑΠΡΙΛΙΟΥ

Όσιος Ιωάννης³⁰

« Ιωάννη, σκίρτησον ως Ιωάννης,
Ου γαστρός εντός, αλλά τής Εδέμ ένδον.
Οκτωκαιδεκάτη Ιωάννης νέκυς ώφθη».

Έζησε : Άγνωστο που. Σύγχρονος του Γρηγορίου Δεκαπολίτη.

Εκοιμήθη : Εν ειρήνη.

Ποιμαντική προσφορά³¹ : Υπήρξε μαθητής του Γρηγορίου Δεκαπολίτη. Αναδείχθηκε σε εξαιρετο παράδειγμα υπακοής μέσα στα πλαίσια του μοναχισμού, αλλά και επέδειξε μεγάλη αγωνιστικότητα. Ποιμαντική α) του μοναχισμού, β) της μαθητείας.

Οσία Αθανασία η θαυματουργός³²

«Αθανασίας τή κορυφή προσφέρω,
Στέφανον θάνατον διά τών λόγων».

Έζησε : Στην Αίγινα.

Εκοιμήθη : Εν ειρήνη.

Ποιμαντική προσφορά³³ : Ο βίος της αγίας υπήρξε πραγματικά παραδειγματικός. Παντρεύτηκε δύο φορές παρά τη θέληση της. Σε όλη τη διάρκεια της ζωής της όμως, προτίμησε την μοναχικότητα. Η ίδια γίνεται μοναχή και πείθει τον σύζυγό της να πράξει το ίδιο. Ως μοναχή την χαρακτήριζε η ελεημοσύνη προς τους ασθενέστερους. Ποιμαντική α) της μοναχικότητας, β) του συζυγίας, γ) ασκητικής ζωής, δ) της ελεημοσύνης, ε) του μοναχισμού, στ) της εγκράτειας.

ΔΕΚΑΤΗ ΕΝΑΤΗ ΑΠΡΙΛΙΟΥ

Άγιος Θεόδωρος³⁴

« Κοινωνός ώφθης, Θεόδωρε, τού πάθους,
Τώ καί παθητώ, καί παθών υπερτέρω».

³⁰ Βλ. Συναξαριστής, τομ. Β, σελ. 93

³¹ Αυτόθι, τρίτο μέρος, σελ.68

³² Βλ. Συναξαριστής, τομ. Β, σελ. 94

³³ Αυτόθι, τρίτο μέρος, σελ. 65,68

³⁴ Βλ. Συναξαριστής, τομ. Β, σελ. 96

Έζησε : Στα χρόνια της βασιλείας του Αντωνίου, κατά το έτος 140μ.Χ.

Μαρτύρησε : Σταυρικός θάνατος.

Ποιμαντική προσφορά : Διακηρύττει με πάθος ότι μοναδικός του βασιλιάς είναι ο Δημιουργός των πάντων. Κατά το μαρτύριο του πολλοί μεταστρέφονται και πιστεύουν στον Κύριο, ενώ η μητέρα του, αγία Φιλίππα, εμφανίζεται μόνιμη συμπαραστάτης του. Ποιμαντική α) του κηρύγματος β) της οικογενείας.

Αγία Φιλίππα³⁵

«Φιλώ Φιλίππαν, ως αθλητού μητέρα,
Φιλώ Φιλίππαν, ως αθλούσαν εκ ξίφους».

Έζησε : Στην Πέργη της Παμφυλίας, τον 2^ο αιώνα.

Μαρτύρησε : Αποκεφαλίστηκε.

Ποιμαντική προσφορά : Υπήρξε μητέρα του μάρτυρος Θεοδώρου. Στάθηκε δίπλα του στο μαρτύριο, με ιδιαίτερη χαρά, «ως νύμφη Χριστού» και αποκεφαλίστηκε και η ίδια, αρνούμενη να αποτρέψει το παιδί της από το μαρτύριο. Ποιμαντική α) της οικογενείας, β) της αυτοθυσίας.

ΕΙΚΟΣΤΗ ΑΠΡΙΛΙΟΥ

Όσιος Ιωάννης ο παλαιολαυρίτης³⁶

«Νέον τι κέρδος, τόν Παλαιολαυρίτην,
Ιωάννην, χαίρουσιν ευρόντες νόες».

Έζησε : Στη μονή του οσίου Χαρίτωνος, άγνωστο το πότε.

Εκοιμήθη : Στα Ιεροσόλυμα

Ποιμαντική προσφορά : Αποξενώθηκε από την οικογένειά του και την πατρίδα του για να αφοσιωθεί στον Κύριο. Ποιμαντική α) της μοναχικότητας.

Όσιος Αθανάσιος³⁷

«Αθανάσιε, τον λίθον Μετεώρου,
Προς λίθονακρόγωνον τρίβον ειργάσω».

Έζησε : Τον 14^ο αιώνα, στη Θεσσαλονίκη, στην Κρήτη, στο Άγιο Όρος.

Εκοιμήθη : Εν ειρήνη.

³⁵ Βλ. Συναξαριστής, τομ. Β, σελ. 98

³⁶ Βλ. Συναξαριστής, τομ. Β, σελ. 99

³⁷ Βλ. Συναξαριστής, τομ. Β, σελ. 100

Ποιμαντική προσφορά³⁸ : Η ανατροφή του οσίου από το θείο του υπήρξε χριστιανική, μέχρι που έγινε μοναχός και ακολούθησε την ασκητική ζωή, ζώντας για αρκετά χρόνια . Ποιμαντική α) της διαπαιδαγώγησης, β) του μοναχισμού, γ) της ασκητικής ζωής.

ΕΙΚΟΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΑ ΑΠΡΙΛΙΟΥ

Όσιος Θεόδωρος Συκεώτης, επίσκοπος Αναστασιουπόλεως³⁹

« Καί Θεοδώρω, καί νεκρώ Θεοδώρου,
Τό θαυματουργεῖν δῶρον εκ Θεοῦ μέγα.
Εικάδι δευτερίη Συκεώτην τύμβος ἔκρυσεν».

Έζησε : Στα χρόνια της βασιλείας του Διοκλητιανού.

Εκοιμήθη : Εν ειρήνη.

Ποιμαντική προσφορά : Η σύλληψη του οσίου Θεοδώρου έγινε ύστερα από μοιχεία της μητέρας του. Από εκείνη την ημέρα η μητέρα του Μαρία ήξερε ότι θα έφερνε στον κόσμο έναν σπουδαίο άνθρωπο. Όντως, ο όσιος μαθήτευσε κοντά στον Άγιο Γεώργιο, εκάρη μοναχός, αργότερα χειροτονήθηκε επίσκοπος και οδήγησε πολλούς πιστούς στη χριστιανική θρησκεία. Ποιμαντική α) της μαθητείας, β) του μοναχισμού, γ) της ιεροσύνης, δ) του κηρύγματος.

ΕΙΚΟΣΤΗ ΤΡΙΤΗ ΑΠΡΙΛΙΟΥ

Άγιος Γεώργιος⁴⁰

«Εχθρούς ο τέμνων Γεώργιος εν μάχαις,
Εκών παρ' εχθρών τέμνεται διά ξίφους.
Ήρε Γεωργίου τρίτη εικάδι αυχένα χαλκός».

Έζησε : Στα χρόνια της βασιλείας του Διοκλητιανού, κατά το έτος 296μ.Χ, στη

Καπαδοκία.

Μαρτύρησε : Αποκεφαλίστηκε.

Ποιμαντική προσφορά : Κηρύσσοντας τον εαυτό του χριστιανό, βασανίστηκε και με θαυμαστό τρόπο γλίτωσε από κάθε βασανιστήριο. Εξ αυτού του γεγονότος πίστεψαν πολλοί ειδωλολάτρες. Με την ομολογία του κατέστρεψε είδωλα, ενώ μέσω του θαυματουργικού του χαρίσματος, ανέστησε νεκρούς. Ποιμαντική α) του κηρύγματος, β) του θαυματουργικού χαρίσματος.

³⁸ Αυτόθι, τρίτο μέρος, σελ.69

³⁹ Βλ. Συναξαριστής, τομ. Β, σελ. 102

ΤΡΙΑΚΟΣΤΗ ΑΠΡΙΛΙΟΥ

Αγία Αργυρή⁴¹

Έζησε : Στην Κωνσταντινούπολη, τον 18^ο αιώνα.

Μαρτύρησε : Στην Κωνσταντινούπολη.⁴²

Ποιμαντική προσφορά :. Η αγία όταν εξαιτίας συκοφαντίας βρέθηκε στην φυλακή, δεν λιγοψύχησε, αλλά προσευχόμενη χαιρόταν για αυτό, έχοντας πάντα δίπλα της τον σύζυγό της. Ποιμαντική α) της συζυγίας, β) της αυτοθυσίας.

---

⁴⁰ Βλ. Συναξαριστής, τομ. Β, σελ. 104

⁴¹ Βλ. ΕΑΕ σελ. 84

ΜΑΪΟΣ

ΠΡΩΤΗ ΜΑΪΟΥ

Μάρτυς Φιλόσοφος⁴³

«Φιλόσοφος, κλήσει τε και έργω μάκαρ
Ωφθης αληθώς, ώ σοφίας σύ φίλε».

Έζησε : Στην Αλεξάνδρεια.

Μαρτύρησε : Αποκεφαλίστηκε στην Αλεξάνδρεια.

Ποιμαντική προσφορά : Είναι χαρακτηριστικός ο τρόπος του μαρτυρίου του κατά τον οποίο έδειξε θαυμαστή εγκράτεια. Πριν αποκεφαλιστεί τέθηκε στον πειρασμό μίας πόρνης και για να μην υποκύψει, δάγκωνε την γλώσσα του, έτσι ώστε οι αισθήσεις του σώματός του να παραμένουν αναισθητοι στην ηδονή. Ποιμαντική α) της εγκράτειας.

ΔΕΥΤΕΡΑ ΜΑΪΟΥ

**Μάρτυρες Έσπερος και Ζωή
και τα τέκνα αυτών****Κυριάκος και Θεόδουλος⁴⁴**

«Ζωής στερεί πυρ Έσπερον Ζωήν άμα
Ζωήν ποθούντας την ανέσπερον μόνην».
«Ζέοντας άρτους συγγόνους δέχου δύω,
Άρτι κλιβάνου, Σώτερ, εκβεβλημένους».

Έζησαν : Στα χρόνια του βασιλιά Αδριανού, το έτος 125μ.Χ.

Μαρτύρησαν : Ρίχτηκαν στην πυρά.

Ποιμαντική προσφορά : Πρόκειται για μια οικογένεια δούλων. Με την προτροπή των παιδιών μαρτυρούν την πίστη τους στον Κύριο και ολόκληρη η οικογένεια οδηγείται στο μαρτύριο. Ποιμαντική α) της οικογενείας

ΤΡΙΤΗ ΜΑΪΟΥ

Άγιοι Τιμόθεος και Μαύρα⁴⁵

⁴² Βλ. ΘΗΕ τομ. Α, σελ 756

⁴³ Βλ. Συναξαριστής, τομ. Β, σελ.121

⁴⁴ Βλ. Συναξαριστής, τομ. Β, σελ.125

⁴⁵ Βλ. Συναξαριστής, τομ. Β, σελ.126

«Ἦλωσε Χριστός χείρας ἐν Σταυρῷ πάλαι,
Ἦλωσε καί νῦν Μαύρα σὺν Τιμοθέω.
Σταυρῷ Τιμόθεος τριτάτη τανύθη ἅμα Μαύρα».

Ἐζησαν : Στη Θηβαΐδα της Αιγύπτου, τον 3^ο αιώνα.

Μαρτύρησαν : Σταυρικό μαρτύριο.

Ποιμαντική προσφορά⁴⁶ : Ζεύγος αγίων, το οποίο αφιερώθηκε στο ιεραποστολικό έργο και οδηγήθηκαν μαζί στο σταυρικό μαρτύριο, όταν αρνήθηκαν να ρίξουν στην πυρά χριστιανικά βιβλία. Ακόμα και πάνω στο σταυρό στήριζαν ο ένας τον άλλο έως τέλους. Ποιμαντική α) της συζυγίας, β) της σχέσεως των δύο φύλων (συντροφικότητα) , γ) της ιεραποστολής.

ΤΕΤΑΡΤΗ ΜΑΪΟΥ

Μάρτυς Πελαγία⁴⁷

«Βοός τό χαλκούργημα πύρ φανέν φλέγον,
Βληθείσαν ένδον τήν Πελαγίαν φλέγει.
Αμφί τετάρτη Πελαγίη καύθη βοϊ χαλκῶ».

Ἐζησε : Στα χρόνια του Διοκλητιανού, κατά το έτος 288μ.Χ., στη Ρώμη.

Μαρτύρησε : Στη Ρώμη.

Ποιμαντική προσφορά : Η Πελαγία ασπάστηκε το χριστιανισμό και μοίρασε τα υπάρχοντά της σε φτωχούς. Όμως ήταν αρραβωνιασμένη με τον υιό του αυτοκράτορα Διοκλητιανού, ο οποίος δεν άντεξε να συναναστρέφεται με μια χριστιανή και αυτοκτόνησε. Υπαίτιος αυτού του γεγονότος θεωρήθηκε η Πελαγία και γι' αυτό οδηγήθηκε στο μαρτύριο. Ποιμαντική α) της ελεημοσύνης β) της σχέσεως των δυο φύλων, γ) της εγκρατείας.

ΕΒΔΟΜΗ ΜΑΪΟΥ

Μάρτυς Κοδράτος⁴⁸

« Ζωμούς χύτρας σής τούς ιδρώτας, Κοδράτε,
Άλατι τμηθείς αιμάτων παραρτύεις».

Ἐζησε : Στα χρόνια της βασιλείας του Δεκίου και Ουαλλεριανού, κατά το έτος 253 μ.Χ., στη Νικομήδεια.

⁴⁶ Αυτόθι, τρίτο μέρος, σελ.65

⁴⁷ Βλ. Συναξαριστής, τομ. Β, σελ.128

⁴⁸ Βλ. Συναξαριστής, τομ. Β, σελ.134

Μαρτύρησε : Μετά από φριχτά μαρτύρια, αποκεφαλίστηκε.

Ποιμαντική προσφορά : Κατέστρεψε ναούς ειδώλων και στήριξε πολλούς χριστιανούς, οι οποίοι δεν λιγοψύχησαν μπροστά στο μαρτύριο. Ποιμαντική α) του κηρύγματος, β) της αυτοθυσίας.

ΟΓΔΟΗ ΜΑΪΟΥ

Όσιος Αρσένιος⁴⁹

«Λαθείν βιώσας Αρσένιος ηγάπα,
Ός ουδέ πάντως εκβιώσας λανθάνει».

Έζησε : Στα χρόνια της βασιλείας του Θεοδοσίου, κατά το έτος 379μ.Χ., στη Ρώμη.

Εκοιμήθη : Εν ειρήνη, περίπου το 479 μ.Χ.

Ποιμαντική προσφορά : Από μικρός ζούσε ενάρετα και με εγκράτεια, μέχρι που χειροτονήθηκε διάκονος. Αργότερα γίνεται μοναχός και ακολουθεί μια άκρως ασκητική ζωή, απαρνούμενος την ίδια του τη σάρκα. Ποιμαντική α) του μοναχισμού, β) της ασκητικής ζωής.

ΕΝΑΤΗ ΜΑΪΟΥ

Άγιος Χριστόφορος⁵⁰

«Τόν Χριστοφόρον οίδα σε Χριστοφόρος,
Χριστώ τυθέντα τώ Θεώ διά ξίφους».

Έζησε : Στα χρόνια της βασιλείας του Δεκίου, κατά το έτος 250 μ.Χ

Μαρτύρησε : Αφού γλίτωσε με θαυμαστό τρόπο από μαρτύρια, αποκεφαλίστηκε.

Ποιμαντική προσφορά : Ο βασιλιάς πρόσταξε πόρνες να πλησιάσουν τον άγιο, ώστε να τον κάνουν να αρνηθεί τον Κύριο. Συνέβη όμως το αντίθετο, αφού οι πόρνες μετανόησαν, πίστεψαν στο χριστιανισμό και μαρτύρησαν. Ποιμαντική α) του κηρύγματος.

ΔΕΚΑΤΗ ΜΑΪΟΥ

Άγιος Σίμων ο Ζηλωτής⁵¹

«Εοικε Χριστέ τούτό σοι Σίμων λέγειν.

⁴⁹ Βλ. Συναξαριστής, τομ. Β, σελ.136

⁵⁰ Βλ. Συναξαριστής, τομ. Β, σελ.139

⁵¹ Βλ. Συναξαριστής, τομ. Β, σελ.142

Ζηλών πάθος σον, καρτερώ Σταυρούπάθος.
 Έν ξύλω αμφετάθη Σίμων δεκάτη μεγάθυμος».

Έζησε : Σύγχρονος του Χριστού, στη Κανά της Γαλιλαίας.

Μαρτύρησε : Καταδικάστηκε σε θάνατο, στην Αγγλία.

Ποιμαντική προσφορά : Πρόκειται για το νυμφίο στον γνωστό γάμο της Κανά. Βλέποντας το θαύμα του Κυρίου, εγκαταλείπει τη συζυγική ζωή και ακολουθεί τον Χριστό. Είναι παρόν στο γεγονός της Πεντηκοστής και έτσι ως απόστολος κηρύττει σε πολλά μέρη της Αφρικής. Ποιμαντική α) της συζυγίας, β) του κηρύγματος.

ΕΝΔΕΚΑΤΗ ΜΑΪΟΥ

Άγιος Μώκιος⁵²

«Μωκώμενόν σε δεισιδαίμονα πλάνηω,
 Οι δυσσεβείς κτείνουσι Μώκιε ξίφει.
 Μώκιος ενδεκάτη κεφαλὴν τμήθη αγαθόφρων».

Έζησε : Στα χρόνια της βασιλείας του Διοκλητιανού, κατά το έτος 288μ.Χ., στην Αμφίπολη.⁵³

Μαρτύρησε : Αφού με θαυματουργικό τρόπο γλίτωσε από πολλά μαρτύρια, κατέληξε στο Βυζάντιο, όπου και αποκεφαλίστηκε.

Ποιμαντική προσφορά : Ως ιερέας δίδασκε για τον Χριστό και κήρυττε την αποχή από τα είδωλα. Ποιμαντική α) του κηρύγματος β) της ιεροσύνης.

ΔΩΔΕΚΑΤΗ ΜΑΪΟΥ

Άγιος Επιφάνιος, Επίσκοπος Κύπρου⁵⁴

«Φανείς Επιφάνιος εν Κύπρω μέγας,
 Κλέος παρ αυτή καί θανών έχει μέγα.
 Τή δυοκαι δεκάτη Επιφάνιον μόρος είλε».

Έζησε : Στα χρόνια της βασιλείας των Αρκαδίου και Ονωρίου, κατά το έτος 402 μ.Χ., καταγόμενος από τη Φοινίκη, έζησε στη Κύπρο.

Εκοιμήθη : Περίπου το 517 μ.Χ., σε ηλικία 115 χρόνων.

Ποιμαντική προσφορά : Αν και από Εβραίους γονείς, πίστεψε στο Χριστό και βαπτίστηκε. Ακολούθησε το μοναχικό σχήμα και χειροτονήθηκε, φτάνοντας στον

⁵² Βλ. Συναξαριστής τομ. Β,σελ.143

⁵³ Αργότερα ονομάστηκε Χριστούπολη, τώρα όμως είναι έρημος.

Βλ. Συναξαριστής τομ. Β, σελ.115.

⁵⁴ Βλ. Συναξαριστής τομ. Β, σελ.145

αξίωμα του Επισκόπου, στην Κύπρο. Ποιμαντική α) της οικογενείας, β) της μεταστροφής στο χριστιανισμό β) της ιεροσύνης.

Όσιος Θεόδωρος ο εν Κυθήροις⁵⁵

Έζησε : Στην Πελοπόννησο, τον 10^ο αιώνα

Εκοιμήθη : Στα Κύθηρα.

Ποιμαντική προσφορά : Αν και έγγαμος, με δύο τέκνα, αφήνει την οικογένειά του σε κατάλληλη χρονική στιγμή και προσφέρει ολοκληρωτικά τις υπηρεσίες του στο Θεό.

Ποιμαντική α) της οικογενείας, β) της μοναχικότητας, γ) του θαυματουργικού χαρίσματος.

ΔΕΚΑΤΗ ΤΡΙΤΗ ΜΑΪΟΥ

Όσιος Ιωάννης ο Ίβηρ⁵⁶

Έζησε : Στην Ιβηρία και στην Κωνσταντινούπολη, τον 10^ο αιώνα

Μαρτύρησε : Στο Άγιο Όρος

Ποιμαντική προσφορά⁵⁷ : Ο όσιος εγκατέλειψε τη οικογένεια του με σκοπό να ακολουθήσει το μοναχικό σχήμα. Όταν ο ίδιος ο πατέρας του τον παρακαλεί να επιστρέψει για χάρη του παιδιού του, με θαυμαστό τρόπο, ο ίδιος ο υιός του εγκαταλείπεται στα χέρια του οσίου και αργότερα ακολουθεί και εκείνος το μοναχικό σχήμα. Και οι δύο μαζί γίνονται υποτακτικοί του οσίου Αθανασίου. Ποιμαντική α) της μοναχικότητας, β) της ασκητικής ζωής, γ) της οικογενείας.

Αγία Γλυκερία⁵⁸

«Θηρός τό πικρόν δήγμα τή Γλυκερία
Υπέρ γλυκάζον ως αληθώς ήν μέλι.
Εν τριτάτη δεκάτη δάκε καί κτάνε θήρ Γλυκερίαν».

Έζησε : Στα χρόνια της βασιλείας του Αντωνίνου, κατά το έτος 141 μ.Χ., στην Τραϊανούπολη.⁵⁹

---

⁵⁵ Βλ. ΕΑΕ. σελ. 91

⁵⁶ Βλ. Συναξαριστής, τομ. Β, σελ. 149

⁵⁷ Αυτόθι, τρίτο μέρος, σελ.69

⁵⁸ Βλ. Συναξαριστής, τομ. Β, σελ.147

⁵⁹ Βλ. Συναξαριστής, τομ. Β, σελ.147

Μαρτύρησε : Μετά από φριχτά βασανιστήρια, ρίχτηκε στα θηρία.

Ποιμαντική προσφορά : Με το θάρρος της η αγία κήρυξε κατά της ειδωλολατρείας και γκρέμισε είδωλο του Δία. Πρόκειται για ένα διαφορετικό είδος ασκήσεως ποιμαντικής και μάλιστα από μία γυναίκα. Ποιμαντική α) της αυτοθυσίας.

ΔΕΚΑΤΗ ΠΕΜΠΤΗ ΜΑΪΟΥ

Όσιος Παχώμιος⁶⁰

«Ο Παχώμιος, λεπτύνων σαρκός πάχος,
Ψυχή συνήγε πρίν μεταστήναι στέαρ
Πέμπτη καί δεκάτη Παχώμιον ένθεν άειραν».

Έζησε : Στα χρόνια της βασιλείας του μεγάλου Κωνσταντίνου, κατά το έτος 323 μ.Χ., στην Αίγυπτο της κάτω Θηβαΐδας.

Εκοιμήθη : Εν ειρήνη.

Ποιμαντική προσφορά : Η παιδεία του οσίου ήταν ειδωλολατρική, όμως σε νεαρή ηλικία βαπτίζεται και αργότερα γίνεται μοναχός. Ακολουθεί τόσο ενάρετη ζωή, που αποκτά το χάρισμα να βλέπει τα μελλούμενα, ενώ μαθήτευσαν κοντά του αρκετοί μοναχοί. Ποιμαντική α) της μεταστροφής στο χριστιανισμό β) του μοναχισμού, γ) της μαθητείας.

ΔΕΚΑΤΗ ΕΒΔΟΜΗ ΜΑΪΟΥ

Άγιοι Ανδρόνικος και Ιουνία⁶¹

«Έθνη διδάξας Ανδρόνικος μυρία,
Πρός Χριστόν ήλθεν, ός καλεί προς φώς έθνη.
Ιουνία τέθνηκε μηνί Μαΐω,
Ός πρώτός εστιν εισιών Ιουνίου,
Εβδομάτηδεκάτη θάν' Ιουνή Ανδρόνικός τε».

Έζησαν : Στην Ρώμη, τον 1^ο αιώνα.

Εκοιμήθησαν : Εν ειρήνη.

Ποιμαντική προσφορά : Πρόκειται για αγίους, οι οποίοι μάλιστα υπήρξαν συνεργοί του αποστόλου Παύλου. Ποιμαντική α) της συζυγίας, β) της ιεραποστολής, γ) του κηρύγματος, δ) του θεραπευτικού χαρίσματος.

⁶⁰ Βλ. Συναξαριστής, τομ. Β, σελ.151

⁶¹ Άγνωστο εάν πρόκειται για ζεύγος. Η Ιουνία αναφέρεται ως συνακόλουθος του Ανδρόνικου. Βλ Συναξαριστής, τομ. Β, σελ.154

ΔΕΚΑΤΗ ΟΓΔΟΗ ΜΑΪΟΥ

Άγιος Θεόδοτος⁶²

Έζησε : Στην Άγκυρα της Γαλατίας

Μαρτύρησε : Αποκεφαλίστηκε.

Ποιμαντική προσφορά : Η προσφορά του προς τους φτωχούς, αν και ήταν έγγαμος, καθώς και η συμπαράσταση του προς τους φυλακισμένους χριστιανούς, ήταν μεγάλη, εμπυχώνοντας τους, γεγονός για το οποίο οδηγήθηκε στο μαρτύριο. Ποιμαντική α) της συζυγίας, β) της ελεημοσύνης.

Μνήμη των αγίων επτά παρθένων, Τεκούσας, Αλεξανδρίας, Κλαυδίας, Φαινής, Ευφρασίας, Ματρώνης, Ιουλίας, Θεοδότης⁶³

«Λίμνη γυναικών επτάς εμβεβλημένη,
Χαίρει βίου ρέοντος εκβεβλημένη».

Έζησαν : Στην Άγκυρα της Γαλατίας.

Μαρτύρησαν : Πνίγηκαν.

Ποιμαντική προσφορά : Διατήρησαν την παρθενία τους, ακόμα και όταν δόθηκαν σε στρατιώτες, με εντολή του βασιλιά, για να ατιμωθούν. Ποιμαντική α) της παρθενίας, β) της σχέσεως των δύο φύλων (κυριαρχία – υποταγή) .

ΕΙΚΟΣΤΗ ΠΡΩΤΗ ΜΑΪΟΥ

Άγιος Κωνσταντίνος ο Μέγας , Αγία Ελένη⁶⁴

«Ως κοινόν είχαν γής Βασιλείς τό στέφος,
Έχουσι κοινόν καί τό τού πόλου στέφος.
Ξύνθανε μητέρι εικάδι πρώτη Κωνσταντίνος».

Έζησαν : Στην Κωνσταντινούπολη, τον 4^ο αιώνα

Εκοιμήθησαν : Εν ειρήνη.

Ποιμαντική προσφορά⁶⁵ ∴ Είναι γνωστό σε όλους το μεγάλο χριστιανικό έργο των δυο αγίων της εκκλησίας μας, της αγίας Ελένης μέσω της εύρεσης του Τιμίου

⁶² Βλ Ε.Α.Ε , σελ.96

⁶³ Βλ Συναξαριστής, τομ. Β, σελ.156

⁶⁴ Βλ Συναξαριστής, τομ. Β, σελ.162

⁶⁵ Αυτόθι, τρίτο μέρος, σελ.75

Σταυρού, αλλά και του αγίου Κωνσταντίνου μέσω της υποστήριξης και της προώθησης της χριστιανικής θρησκείας. Ποιμαντική α) της οικογενείας, β) της ελεημοσύνης.

ΕΙΚΟΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΑ ΜΑΪΟΥ

Άγιος Ιωάννης ο Βλαδίμηρος⁶⁶

«Χείρ συγγενούς τέμνει σε η μαιφόνος.
Χείρ Κυρίου νέμει σοί αξίως στέφος».

Έζησε : Στα χρόνια της βασιλείας του Μακεδόνας Βασιλείου, κατά το έτος 868μ.Χ, στο Βλαδίμηρο, χωριό της Βουλγαρίας.

Μαρτύρησε : Αποκεφαλίστηκε από τον ίδιο αδελφό της συζύγου του.

Ποιμαντική προσφορά⁶⁷ : Ακολούθησε τον έγγαμο βίο, όμως προτίμησε την παρθενία. Η σύζυγός του, υποπτευθείσα ότι ο Ιωάννης συνευρισκόταν με άλλη γυναίκα, ξεσήκωσε τον αδελφό της εναντίον του και έτσι ο δεύτερος τον αποκεφάλισε. Ποιμαντική α) της συζυγίας, β) της παρθενίας μέσα στο γάμο.

ΕΙΚΟΣΤΗ ΤΕΤΑΡΤΗ ΜΑΪΟΥ

Όσιος Συμεών⁶⁸

«Θαυμαστόν ώκει πρίν Συμεών γής όρος,
Πόλου δε πανθαύμαστον είκει νύν όρος.
Εικάδι ένθα νόες Συμεών μόλεν αμφί τετάρτη».

Έζησε : Στα χρόνια της βασιλείας του Ιουστίνου Β', κατά το έτος 574 μ.Χ., στην Αντιόχεια της Συρίας.

Εκοιμήθη : Το 659μ.Χ.

Ποιμαντική προσφορά : Ο όσιος Συμεών διακρίθηκε για την άκρως ασκητική του ζωή. Τρεφόταν όχι με ανθρώπινο φαγητό, αλλά «ουράνιο». Επί πολλά έτη ζούσε κρεμασμένος σε στύλους. Αξιώθηκε του θαυματουργικού χαρίσματος. Ποιμαντική α) της ασκητικής ζωής, β) του θαυματουργικού χαρίσματος.

⁶⁶ Βλ Συναξαριστής, τομ.Β, σελ.165

⁶⁷ Αυτόθι, τρίτο μέρος, σελ.66

⁶⁸ Βλ Συναξαριστής, τομ.Β, σελ.167

ΕΙΚΟΣΤΗ ΟΓΔΟΗ ΜΑΪΟΥ

Μάρτυς Ελικωνίς⁶⁹

« Ελικωνίς τμηθείσα τήν κάραν ξίφει
 Ουχ Ελικώνα, αλλ' Εδέμ τρυφήν έχει».

Έζησε : Στα χρόνια της βασιλείας του Γορδιανού και του Φιλίππου, κατά το έτος 238μ.Χ., καταγόμενη από την Θεσσαλονίκη.

Μαρτύρησε : Μετά από θαυμαστό τρόπο ξέφυγε από πολλά μαρτύρια, έως ότου αποκεφαλίστηκε.

Ποιμαντική προσφορά : Με παρρησία διακήρυξε την χριστιανική της πίστη και με την προσευχή της γκρέμισε ναούς ειδώλων. Δια τούτο της έκοψαν τους μαστούς και τέλος αποκεφαλίστηκε. Ποιμαντική α) της αυτοθυσίας.

ΕΙΚΟΣΤΗ ΕΝΑΤΗ ΜΑΪΟΥ

Οσιομάρτυς Θεοδοσία η Κωνσταντινουπολίτισσα ⁷⁰

«Κέρας κριού κτείνάν σε, Θεοδοσία,
 Ώφθη νέον σοι τής Αμαλθείας κέρας».

Έζησε : Στα χρόνια της βασιλείας του Θεοδοσίου του Αδραμυττινού, κατά το έτος 714μ.Χ., στην Κωνσταντινούπολη.

Μαρτύρησε : Στον τόπο ονομαζόμενο του Βοός, πνίγηκε από κάποιο στρατιώτη.

Ποιμαντική προσφορά : Σε ηλικία επτά ετών, μετά από το θάνατο το πατέρα της, έγινε μοναχή. Αργότερα μοιράζει την περιουσία της στους φτωχούς και αφιερώνεται στην καταπολέμηση των εικονομάχων. Ποιμαντική α) του μοναχισμού, β) της ελεημοσύνης, γ) της αυτοθυσίας.

ΤΡΙΑΚΟΣΤΗ ΜΑΪΟΥ

Άγιοι Βασίλειος και Εμμέλια⁷¹

Έζησαν : Στην Καππαδοκία τον 4^ο αιώνα

Εκοιμήθησαν : Εν ειρήνη.

⁶⁹ Βλ Συναξαριστής, τομ.Β, σελ.171

⁷⁰ Βλ Συναξαριστής, τομ.Β, σελ.172

⁷¹ Βλ. ΕΑΕ. σελ. 98-100.

Ποιμαντική προσφορά : Και οι δυο άγιοι έτυχαν χριστιανικής μορφώσεως, υψηλού επιπέδου. Δυο από τα οκτώ παιδιά τους ήταν ο Μέγας Βασίλειος και ο άγιος Γρηγόριος Νύσσης. Όλα τους τα παιδιά διέπρεψαν στους κόλπους της Εκκλησίας και του μοναχισμού, γεγονός που αποδεικνύει την χριστιανική τους παιδεία. Ποιμαντική
α) της οικογενείας, β) της διαπαιδαγώγησης.

ΙΟΥΝΙΟΣ

ΔΕΥΤΕΡΑ ΙΟΥΝΙΟΥ

Όσιος Έρασμος⁷²

«Έρασμον αθλήσαντα σου Σώτερ χάριν,
Έρασμίως τρέχοντα εις πόλον δέχου».

Έζησε : Στα χρόνια της βασιλείας του Διοκλητιανού και του Μαξιμιανού, κατά το 290μ.Χ., στην Αντιόχεια.

Εκοιμήθη : Στην πόλη Χερμελία.

Ποιμαντική προσφορά : Έζησε ασκητική ζωή και χειροτονήθηκε ιερέας. Με την προσευχή του κατάφερε να γκρεμίσει ειδωλολατρικούς ναούς, με αποτέλεσμα να πιστέψουν στο Χριστό είκοσι χιλιάδες άνθρωποι. Ποιμαντική α) της ασκητικής ζωής, β) της ιεροσύνης, γ) του κηρύγματος.

ΤΡΙΤΗ ΙΟΥΝΙΟΥ

Μάρτυς Λουκιλλιανός και τα τέσσερα νήπια, Κλαύδιος, Υπάτιος, Διονύσιος, Παύλος και Πάυλα η παρθένος⁷³

«Λουκιλλιανός σύν τε Παύλα νηπίοις,
Αίματι ωνήσαντο Μαρτύρων στέφη.
Σταυρώ αμφί τρίτην Λουκιλλιανός τετάνυστο».

Έζησαν : Στα χρόνια της βασιλείας του Αυρηλιανού, κατά το έτος 270μ. Χ.

Μαρτύρησαν : Στο Βυζάντιο ο Λουκιλλιανός σταυρώθηκε, τα παιδιά και η Παύλα αποκεφαλίστηκαν.

Ποιμαντική προσφορά : Αν και ο Λουκιλλιανός ήταν ιερέας των ειδώλων, μετεστράφη προς τον χριστιανισμό. Συμμαρτύρησε με τέσσερα παιδιά, καθώς και με την παρθένο Παύλα, η οποία είχε αφιερώσει την ζωή της στο να θεραπεύει από τις πληγές τους, τους μάρτυρες του χριστιανισμού. Ποιμαντική α) της μεταστροφής στο χριστιανισμό, β) της ελεημοσύνης.

⁷² Βλ Συναξαριστής, τομ.Β, σελ.181

⁷³ Βλ Συναξαριστής, τομ.Β, σελ.182

ΤΕΤΑΡΤΗ ΙΟΥΝΙΟΥ

Οσία Σοφία⁷⁴

«Οὐκ ἐμποδὼν σοι κόσμος ὠφθη Σοφία,
Πρὸς τὴν τελειότητα ἀρετῆς φθάσαι».

Ἐζησε : Στον Αἶνο τῆς Θράκης.

Ἐκοιμήθη : Ἐν εἰρήνῃ.

Ποιμαντική προσφορά : Ἄν και ἦταν μητέρα ἕξι παιδιῶν, μοίρασε τὴν περιουσία τῆς σε ὀρφανὰ, ἐνῶ ἡ συμμετοχή τῆς στὴν ἐκκλησιαστικὴ ζωὴ υπῆρξε ἀνελλιπής, μέχρι ποῦ ἐγίνε και μοναχή. Ποιμαντικὴ α) τῆς οἰκογενείας, β) τῆς ἐλεημοσύνης, γ) τῆς ἀσκητικῆς ζωῆς, δ) τοῦ μοναχισμοῦ.

Ἅγιος Μάρκος ὁ Νεομάρτυς⁷⁵

Ἐζησε : Στὴν Σμύρνη, τὸν 19^ο αἰῶνα.

Μαρτύρησε : Στὴ Χίο.

Ποιμαντικὴ προσφορά : Ὁ ἅγιος κατὰ τὴν ἐγγαμῆ ζωὴ του ἦρθε σε μοιχεία. Ὅμως μετανοῶντας γύρισε στὴν οἰκογένεια του και συγχωρέθηκε γιὰ τὶς ἀμαρτίες του.

Ποιμαντικὴ α) τῆς συζυγίας, β) τῆς μετανοίας.

ΕΚΤΗ ΙΟΥΝΙΟΥ

Ὅσιος Ἰλαρίων⁷⁶

«Ἰλαρὸς ὦν πνεύματι σὺ Ἰλαρίων,
Ἰλαρὸς ἐν σώματι ἡς καὶ καρδία.
Βῆ δ' ἐς ὄλυμπον Ἰλαρίωνος κέαρ ἀγνόν ἐν ἑκτη».

Ἐζησε : Στὰ χρόνια τῆς βασιλείας τοῦ Νικηφόρου Πατρικίου, κατὰ τὸ ἔτος 802μ.Χ., ἀπὸ τὴν Καππαδοκία.

Ἐκοιμήθη : Περίπου τὸ 870μ.Χ.

Ποιμαντικὴ προσφορά : Ἀπὸ μικρὸς μαθήτευσε στὴν χριστιανικὴ διδασκαλία ἀπὸ τοὺς γονεῖς του και σε νεαρὴ ἡλικία ἐκάρη μοναχός, χειροτονήθηκε ἱερέας και

⁷⁴ Βλ Συναξαριστής, τομ.Β, σελ.185

⁷⁵ Βλ Ε.Α.Ε, σελ.100

⁷⁶ Βλ Συναξαριστής, τομ.Β, σελ.187

αξιώθηκε του θαυματουργικού χαρίσματος. Ποιμαντική α) της διαπαιδαγώγησης, β) του μοναχισμού, γ) της ιεροσύνης.

ΕΒΔΟΜΗ ΙΟΥΝΙΟΥ

Αγία Ποταμαΐνη⁷⁷

«Ποταμαΐνη αίνος ουδείς αρκέσει,
Κάν του ποταμού εκμμήται την ρύσιν».

Έζησε : Στα χρόνια της βασιλείας του Μαξιμιανού, κατά το έτος 304μ.Χ, στην Αλεξάνδρεια.

Μαρτύρησε : Ρίχτηκε σε πίσσα.

Ποιμαντική προσφορά : Η αγία υπήρξε δούλη ενός ακολάστου αφέντη. Επειδή αρνιόταν να ενδώσει στις πονηρές επιθυμίες του, οδηγήθηκε στο βασιλιά και στο μαρτύριο. Ποιμαντική α) της εγκρατείας, β) της σχέσεως των δύο φύλων (κυριαρχία-υποταγή).

ΟΓΔΟΗ ΙΟΥΝΙΟΥ

Άγιος Νίκανδρος⁷⁸

«Του Μαρκιανού τω ξίφει τετμημένου,
Νίκανδρος είπεν, ακόλουθος εμί σοι».

Έζησε : Τον 2^ο με 3^ο αιώνα.

Μαρτύρησε : Αποκεφαλίστηκε.

Ποιμαντική προσφορά⁷⁹ : Ο άγιος όταν οδηγήθηκε στο μαρτύριο είχε ακλόνητη συμπαραστάτη τη σύζυγό του, η οποία μάλιστα ένιωθε ευτυχισμένη, ως γυναίκα μάρτυρος. Ποιμαντική α) της συζυγίας, β) της σχέσεως των δύο φύλων (του αλληλοσεβασμού).

Άγιος Μαρκιανός⁸⁰

«Του Μαρκιανού τω ξίφει τετμημένου,
Νίκανδρος είπεν, ακόλουθος εμί σοι».

⁷⁷ Βλ Συναξαριστής, τομ.Β, σελ.190

⁷⁸ Βλ Συναξαριστής, τομ.Β, σελ.191

⁷⁹ Αυτόθι, τρίτο μέρος, σελ.65

⁸⁰ Βλ Συναξαριστής, τομ.Β, σελ.191

Έζησε : Τον 2^ο με 3^ο αιώνα

Μαρτύρησε : Αποκεφαλίστηκε.

Ποιμαντική προσφορά : Εδώ έχουμε μια εντελώς διαφορετική σχέση μεταξύ συζύγων από εκείνη του αγίου Νίκανδρου. Η σύζυγός του προσπαθεί να τον αποτρέψει από το μαρτύριο. Όμως εκείνος δε λυγίζει, έχοντας εμπιστοσύνη στην αγάπη του Κυρίου, αφήνει το παιδί του στην φροντίδα Του. Ποιμαντική α) της οικογενείας, β) της αυτοθυσίας, γ) της σχέσεως των δύο φύλων.

ΔΕΚΑΤΗ ΙΟΥΝΙΟΥ

Μάρτυρες Αλέξανδρος και Αντωνίνα⁸¹

«Εύρατο Αλέξανδρος άμ' Αντωνίνη
Τόν βόθρον ακάτιον εις τρυφήν φέρον.
Τή δεκάτη μόρον Αντωνίνα εμπυρόπισσον».

Έζησαν : Σε χωριό,ονομαζόμενο Κροδάμων.

Μαρτύρησαν : Ρίχτηκαν στην πυρά.

Ποιμαντική προσφορά : Όταν αρνήθηκε να θυσιάσει στα είδωλα, ρίχτηκε σε πορνοστάσιο, από το οποίο την έβγαλε κρυφά ο Αλέξανδρος. Αργότερα, αυτή του η πράξη αποκαλύφτηκε και έτσι και οι δύο έλαβαν το στέφανο του μαρτυρίου. Ποιμαντική α) αυτοθυσίας, β) της σχέσεως των δύο φύλων (αλληλοσεβασμός).

Όσιος Θεοφάνης⁸²

«Ο Θεοφάνης ετρυγήθης εκ βίου,
Θεώ φανείς πέπειρος, ως είπεν, βότρυς».

Έζησε : Στην Αντιόχεια, τον 4^ο αιώνα.

Εκοιμήθη : Εν ειρήνη.

Ποιμαντική προσφορά⁸³ : Όταν έχασε την σύζυγό του ακολούθησε τον ασκητικό βίο και αργότερα έσωσε μια γυναίκα από την πορνεία, μέσω του κηρύγματός του, η οποία ακολούθησε τον ασκητικό βίο. Ποιμαντική α) της συζυγίας, β) του ασκητικού βίου, γ) της ελεημοσύνης, δ) του κηρύγματος.

⁸¹ Βλ Συναξαριστής, τομ.Β, σελ.195

⁸² Βλ Συναξαριστής, τομ.Β, σελ.196

⁸³ Αυτόθι, τρίτο μέρος, σελ.72

Οσία Πανσέμνη⁸⁴

«Ει και θανούσης εκλαθόιμην Πανσέμνης,
Και Χριστός αυτός ευθύς εκλάθειτό μου».

Έζησε : Στην Αντιόχεια, τον 4^ο αιώνα.

Εκοιμήθη : Εν ειρήνη.

Ποιμαντική προσφορά⁸⁵ : Η οσία υπήρξε πόρνη για πολλά έτη. Ο όσιος Θεοφάνης για να τη σώσει από τέτοιου είδους ανήθικη ζωή, της πρότεινε να συζευχθούν. Η Πανσέμνη δέχτηκε και έτσι ο όσιος, χτίζοντας ένα κελί δίπλα στο δικό του, της δίδαξε τον χριστιανισμό. Έτσι, έζησε ζωή ενάρετη, τόσο ώστε αξιώθηκε και του θαυματουργικού χαρίσματος. Ποιμαντική α) της μετανοίας, β) της μεταστροφής στο χριστιανισμό, γ) της σχέσεως των δύο φύλων (σεβασμός στην ιδιαιτερότητα του κάθε ανθρώπου) δ) του θαυματουργικού χαρίσματος .

ΔΩΔΕΚΑΘΗ ΙΟΥΝΙΟΥ

Όσιος Πέτρος⁸⁶

«Καί σοί προτείνει δεξιάν Χριστός, Πέτρε,
Σωθέντι γυμνώ εκ θαλάσσης τού βίου».

Έζησε : Στην Κωνσταντινούπολη, στη Ρώμη, στο όρος Άθως.

Εκοιμήθη : Εν ειρήνη, σε ηλικία 53 χρόνων.

Ποιμαντική προσφορά : Δέχτηκε χριστιανική παιδεία από τους γονείς του. Αργότερα έγινε μοναχός και έζησε ασκητική ζωή σε σπήλαιο. Ποιμαντική α) της διαπαιδαγώγησης, β) του μοναχισμού, γ) της ασκητικής ζωής.

ΔΕΚΑΘΗ ΤΡΙΤΗ ΙΟΥΝΙΟΥ

Μάρτυς Ακυλίνη⁸⁷

«Τόν παστόν ευτρέπιζε λαμπρόν, Νυμφίε.
Ακυλίνα σοι τέμνεται Νύμφη νέα.
Αμφί τρίτην δεκάτην κεφαλήν τμήθη Ακυλίνα».

Έζησε : Στα χρόνια της βασιλείας του Διοκλητιανού, κατά το έτος 398μ.Χ., από τη

⁸⁴ Βλ Συναξαριστής, τομ.Β,σελ.196

⁸⁵ Αυτόθι, τρίτο μέρος, σελ.76

⁸⁶ Βλ Συναξαριστής, τομ.Β, σελ.201

⁸⁷ Βλ Συναξαριστής, τομ.Β, σελ.202

Βίβλο, πόλη της Παλαιστίνης.

Μαρτύρησε : Αποκεφαλίστηκε.

Ποιμαντική προσφορά : Βαπτίστηκε στα πέντε της χρόνια. Από το δέκα της δίδασκε τους συνομήλικούς της να αποφεύγουν την ειδωλολατρία. Ποιμαντική α) του κηρύγματος.

ΔΕΚΑΤΗ ΤΕΤΑΡΤΗ ΙΟΥΝΙΟΥ

Άγιος Κύριλλος, επίσκοπος Γορτόνης⁸⁸

«Εί καί γέρων Κύριλλος ήν ο Γορτόνης,
Ηβώσαν είχε πρὸς ξίφος τήν καρδίαν».

Έζησε : Στην Κρήτη.

Μαρτύρησε : Αποκεφαλίστηκε.

Ποιμαντική προσφορά : Έζησε ασκητικά, μέχρι που χειροτονήθηκε Επίσκοπος. Οδήγησε πολλούς ειδωλολάτρες στον χριστιανισμό. Ποιμαντική α) της ασκητικής ζωής, β) της ιεροσύνης, γ) του κηρύγματος.

ΔΕΚΑΤΗ ΠΕΜΠΤΗ ΙΟΥΝΙΟΥ

Αγία Μόνικα⁸⁹

Έζησε : Τον 4^ο αιώνα, στην Ταγάστη Νουμιδίας της Αφρικής

Εκοιμήθη : Εν ειρήνη.

Ποιμαντική προσφορά⁹⁰ : Υπήρξε μητέρα του αγίου Αυγουστίνου. Έδειξε μεγάλη ανεκτικότητα προς τον μέθυσο σύζυγό της και μάλιστα τον οδήγησε στο να ασπαστεί τον χριστιανισμό. Αφιέρωσε ολόκληρη την ζωή της στη χριστιανική ανατροφή των τέκνων της. Ποιμαντική α) της οικογενείας, β) της σχέσεως των δύο φύλων (αλληλοσεβασμός), γ) της διαπαιδαγώγησης.

ΔΕΚΑΤΗ ΕΒΔΟΜΗ ΙΟΥΝΙΟΥ

Άγιοι Μανουήλ, Σαβέλ και Ισμαήλ⁹¹

⁸⁸ Βλ Συναξαριστής, τομ.Β, σελ.204

⁸⁹ Βλ. Ε.Α.Ε σελ. 105-106.

⁹⁰ Αυτόθι, τρίτο μέρος, σελ.72

⁹¹ Βλ Συναξαριστής, τομ.Β, σελ.208

«Σαβέλ, Μανουήλ, Ισμαήλ Πέρσαι γένος.
Τό δ' αξίωμα, Μάρτυρες διά ξίφους.
Εβδομάτη δεκάτη κασιγνήτους τρεις τάμε χαλκός».

Έζησαν : Στα χρόνια του παραβάτη Ιουλιανού, κατά το έτος 363μ.Χ., στην Περσία .

Μαρτύρησαν : Αποκεφαλίστηκαν.

Ποιμαντική προσφορά : Πρόκειται για τρία αδέρφια, τα οποία διακηρύσσοντας την πίστη τους στον Κύριο, οδηγήθηκαν στο μαρτύριο. Ποιμαντική α) της αυτοθυσίας, β) της οικογενείας.

Όσιος Υπάτιος ⁹²

«Κείται θαλάσσης Υπάτιος πλησίον,
Ός υπακούει σύν Θεού φίλοις άνω».

Έζησε : Στα χρόνια της βασιλείας του Ονωρίου και Αρκαδίου, κατά το έτος 395μ.Χ., καταγόμενος από Φρυγία, έζησε στην Θράκη.

Εκοιμήθη : Εν ειρήνη.

Ποιμαντική προσφορά : Υπέστη κακομεταχείριση από τον πατέρα του και εγκατέλειψε την οικογένεια του, επιλέγοντας τον μοναχισμό. Προέτρεψε πολλούς προς τον μοναχισμό και θαυματουργήσε. Ποιμαντική α) της οικογενείας, β) του μοναχισμού, γ) του θαυματουργικού χαρίσματος.

ΕΙΚΟΣΤΗ ΙΟΥΝΙΟΥ

Άγιος Μεθόδιος⁹³

« Μέθοδον Μεθόδιος βίου πρός βίον,
Μεθείς οδεύει, ού μέθοδος ού πέλει.
Εικάδι αρχιθύτην Μεθόδιον άορ κατέπεφνεν.

Έζησε : Περίπου γύρω στο 550μ.Χ

Μαρτύρησε : Αποκεφαλίστηκε.

Ποιμαντική προσφορά : Από παιδί αφιερώθηκε στο Θεό και έφτασε στο αξίωμα της αρχιεροσύνης. Αντιμετώπισε τους ωριγενιστές και δίδαξε την ορθοδοξία. Ποιμαντική α) της διαπαιδαγώγησης, β) της ιερωσύνης, γ) του κηρύγματος.

---

⁹² Βλ Συναξαριστής, τομ.Β, σελ.209

⁹³ Βλ Συναξαριστής, τομ.Β, σελ.214

ΕΙΚΟΣΤΗ ΠΡΩΤΗ ΙΟΥΝΙΟΥ

Άγιος Ιουλιανός⁹⁴

«Φέρων τι χρήμα σάκκος άξιον πόλου,
 Ιουλιανόν, βάλλεται πόντου μέσον.
 Σάκκω Ιουλιανός βυθόν εισέδου εικάδι πρώτη».

Έζησε : Στην πόλη Ανάζαρβο, της Κιλικίας, άγνωστο πότε.

Μαρτύρησε : Ρίχτηκε στη θάλασσα.

Ποιμαντική προσφορά : Η μητέρα του ήταν χριστιανή, από την οποία και δέχτηκε χριστιανική διαπαιδαγώγηση. Η ίδια του συμπαραστέκεται στο μαρτύριο του, ενθαρρύνοντας τον να μείνει στέρεος στην πίστη του Χριστού, μέχρι θανάτου.

Αγία Βασίλισσα⁹⁵

Έζησε : Τον 2^ο με 3^ο αιώνα

Μαρτύρησε : Αποκεφαλίστηκαν.

Ποιμαντική προσφορά : Ζεύγος και τέκνα οδηγούνται μαζί στο μαρτύριο. Ποιμαντική α) της οικογενείας.

ΕΙΚΟΣΤΗ ΔΕΥΤΕΡΑ ΙΟΥΝΙΟΥ

Αγία Ιουλιανή και Σατορνίνος⁹⁶

«Ιουλιανήν και το ταύτης παιδίον,
 Τουλον ανθούν, άρτι πύρ καταφλέγει».

Έζησαν : Άγνωστο πότε.

Μαρτύρησαν : Ρίχτηκαν στην πυρά.

Ποιμαντική προσφορά : Μητέρα και υιός οδηγούνται στο μαρτύριο. Ποιμαντική α) της οικογενείας.

ΕΙΚΟΣΤΗ ΤΡΙΤΗ ΙΟΥΝΙΟΥ

Αγία Αγριπίνα⁹⁷

⁹⁴ Βλ. Συναξαριστής, τομ.Β, σελ.215

⁹⁵ Βλ. ΕΑΕ, σελ.106.

⁹⁶ Βλ. Συναξαριστής, τομ.Β, σελ.220

⁹⁷ Βλ. Συναξαριστής, τομ.Β, σελ.220

«Πλησθείσα δεινών τραυμάτων εκ τυμμάτων,
Πολλών μετέσχε στεμμάτων Αγριππίνα.
Εικάδι θειομένη τριτάτη θάνεν Αγριππίνα».

Έζησε : Στη Ρώμη.

Μαρτύρησε : Μετά από φριχτά μαρτύρια παρέδωσε την ψυχή της στον Κύριο.

Ποιμαντική προσφορά : Απέφευγε από νεαρά ηλικία τα πάθη και επέλεξε την παρθενία. Ποιμαντική α) της παρθενίας.

Άγιος Ευστόχιος⁹⁸

«Έθνους υπάρχων Ευστόχιε, προς ξίφος,
Οίμαι στοχάζη ποίον έσται σύ στέφος».

Έζησε : Στα Λύστρα, τον 2^ο με 3^ο αιώνα.

Μαρτύρησε : Αποκεφαλίστηκε.

Ποιμαντική προσφορά : Από ειδωλολάτρης έγινε χριστιανός και μαζί με την οικογένεια του οδηγήθηκε στο μαρτύριο. Ποιμαντική α) της μεταστροφής στον χριστιανισμό, β) της οικογενείας.

ΕΙΚΟΣΤΗ ΤΕΤΑΡΤΗ ΙΟΥΝΙΟΥ

Οσία Εθελδρέδα⁹⁹

Έζησε : Στην Αγγλία, τον 7^ο αιώνα

Εκοιμήθη : Εν ειρήνη.

Ποιμαντική προσφορά : Μέσα στους δυο γάμους της επέλεξε την παρθενία, μέχρι που ο δεύτερος σύζυγός της διέκοψε το γάμο της και εκείνη με χαρά εκάρη μοναχή και ίδρυσε μονή. Ποιμαντική α) της παρθενίας μέσα στο γάμο, β) μοναχικής ζωής, γ) της ασκητικής ζωής.

ΕΙΚΟΣΤΗ ΠΕΜΠΤΗ ΙΟΥΝΙΟΥ

Μάρτυς Φεβρωνία¹⁰⁰

«Προίξ τή γυναικών καλλονή Φεβρωνία.

⁹⁸ Βλ Συναξαριστής, τομ.Β, σελ.221

⁹⁹ Βλ. ΕΑΕ, σελ. 108

¹⁰⁰ Βλ Συναξαριστής, τομ.Β σελ.222

Τομή κεφαλής, ως καλή σοι προίξ γύναι!
Δώκε δέ Φεβρωνίη ξίφει αυχένα εικάδι Πέμπτη».

Έζησε : Στα χρόνια της βασιλείας του Διοκλητιανού, τον 3^ο αι. μ.Χ., στην Αντιόχεια της Μυγδονίας.

Μαρτύρησε : Αποκεφαλίστηκε.

Ποιμαντική προσφορά : Επέλεξε την παρθενία και ακολούθησε τον μοναχισμό. Οδηγήθηκε στο μαρτύριο μαζί με άλλες μοναχές και ενώ οι υπόλοιπες ενδύθηκαν ανδρικά ενδύματα για να αποφύγουν το μαρτύριο, η Φεβρωνία δε λύγισε. Ποιμαντική α) της παρθενίας, β) του μοναχισμού, γ) της αυτοθυσίας.

ΕΙΚΟΣΤΗ ΕΒΔΟΜΗ ΙΟΥΝΙΟΥ

Αγία Ιωάννα η Μυροφόρος¹⁰¹

Έζησε : Στα Ιεροσόλυμα, τον 1^ο αιώνα

Εκοιμήθη : Εν ειρήνη.

Ποιμαντική προσφορά : Υπήρξε σύζυγος ενός επιτρόπου του Ηρώδη Αντίπα. Μία από τις γυναίκες που μήνυσαν την Ανάσταση του Κυρίου. Ποιμαντική α) της συζυγίας.

---

¹⁰¹ Βλ. Ε.Α.Ε, σελ 109

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ
ΠΙΝΑΚΕΣ

Αλφαβητικός πίνακας αγίων**A**

Αγάπη, μάρτυς (16 Απριλίου)	σ.15
Αγαπητός ο πάπας Ρώμης (17 Απριλίου)	σ.15
Αγριππίνα, αγία (23 Ιουνίου).....	σ. 37
Αθνασία η θαυματουργός, οσία (18 Απριλίου)	σ.16
Αθανάσιος, όσιος (20 Απριλίου)	σ.17
Αιδέσιος, μάρτυς (2 Απριλίου)	σ.10
Ακυλίνη, μάρτυς (13 Ιουνίου)	σ.34
Αλεξανδρία η παρθένος, αγία (18 Μαΐου).....	σ.26
Αλέξανδρος, μάρτυς (10 Ιουνίου).....	σ.33
Αμφιανός, μάρτυς (2 Απριλίου).....	σ.10
Ανδρόνικος, άγιος (17 Μαΐου).....	σ.25
Ανθούσα, οσία (12 Απριλίου).....	σ.14
Αντωνίνα, μάρτυς (10 Ιουνίου).....	σ.33
Αργυρή, αγία (30 Απριλίου)	σ.19
Αρσένιος, όσιος (8 Μαΐου)	σ.22

B

Βασίλειος, άγιος (30 Μαΐου)	σ.28
Βασίλισσα, αγία (21 Ιουνίου)	σ.37

Γ

Γεώργιος, άγιος (23 Απριλίου)	σ.18
Γεώργιος ο Νεομάρτυς, άγιος (5 Απριλίου)	σ.13
Γλυκερία, αγία (13 Μαΐου)	σ.24

Δ

Δίδυμος, μάρτυς (5 Απριλίου)	σ.12
Διονύσιος, μάρτυς (3 Ιουνίου)	σ.30

Ε

Εθελδρέδα, οσία (24 Ιουνίου)	σ.38
Ειρήνη, μάρτυς (16 Απριλίου)	σ.15
Ελένη, αγία (21 Μαΐου)	σ.26
Ελικωνίς, μάρτυς (28 Μαΐου)	σ.28
Εμμέλια, αγία (30 Μαΐου)	σ.28
Επιφάνιος, επίσκοπος Κύπρου, άγιος (12 Μαΐου)	σ.23
Έρασμος, όσιος (2 Ιουνίου)	σ.30
Έσπερος, μάρτυς (2 Μαΐου)	σ.20
Ευστόχιος, άγιος (23 Ιουνίου)	σ.38
Ευφρασία, η παρθένος, αγία (18 Μαΐου)	σ.26
Ευψύχιος, άγιος (9 Απριλίου)	σ.13

Ζ

Ζωή, μάρτυς (2 Μαΐου)	σ.20
-------------------------------	------

Θ

Θεοδοσία η Κωνσταντινουπολίτισσα, οσιομάρτυς (29 Μαΐου)	σ.28
Θεοδότη η παρθένος, μάρτυς (18 Μαΐου)	σ.26
Θεόδοτος, άγιος (18 Μαΐου)	σ.26
Θεόδουλος, μάρτυς (2 Μαΐου)	σ.20
Θεοδώρα, μάρτυς (5 Απριλίου)	σ.12
Θεόδωρος, άγιος (19 Απριλίου)	σ.16
Θεόδωρος ο εν Κυθήροις, όσιος (12 Μαΐου)	σ.24

Θεόδωρος Συκεώτης, όσιος (22 Απριλίου)	σ.18
Θεοφάνης, όσιος (10 Ιουνίου)	σ.33
Θωμαΐς, μάρτυς (14 Απριλίου)	σ.14

I

Ιλαρίων, όσιος (6 Ιουνίου)	σ.31
Ιουλία η παρθένος αγία (18 Μαΐου)	σ.26
Ιουλιανή, αγία (22 Ιουνίου)	σ.37
Ιουλιανός, άγιος (21 Ιουνίου)	σ.37
Ιουνία, αγία (17 Μαΐου)	σ.25
Ισμαήλ, άγιος (17 Ιουνίου)	σ.37
Ιωάννα η Μυροφόρος, αγία (27 Ιουνίου)	σ.39
Ιωάννης, όσιος (18 Απριλίου)	σ.16
Ιωάννης ο Βλαδίμηρος, άγιος (22 Μαΐου)	σ.27
Ιωάννης ο Ίβηρ, όσιος (13 Μαΐου)	σ.24
Ιωάννης ο παλαιολαυρίτης, όσιος (20 Απριλίου)	σ.17
Ιωσήφ ο υμνογράφος, όσιος (3 Απριλίου)	σ.11

K

Καλλιόπιος, μάρτυς (7 Απριλίου)	σ.13
Κλαυδία η παρθένος, αγία (18 Μαΐου)	σ.26
Κλαύδιος, μάρτυς (3 Ιουνίου)	σ.30
Κοδράτος, μάρτυς (7 Μαΐου)	σ.21
Κρησκέντος, μάρτυς (15 Απριλίου)	σ.15
Κυριάκος, μάρτυς (2 Μαΐου)	σ.20
Κύριλλος, άγιος (14 Ιουνίου)	σ.35
Κωνσταντίνος, άγιος (21 Μαΐου)	σ.26

Λ

Λουκιλλιανός, μάρτυς (3 Ιουνίου)..... σ.30

Μ

Μανουήλ, άγιος (17 Ιουνίου)..... σ.35

Μαρία η Αιγυπτία, οσία (1 Απριλίου) σ.10

Μαρκιανός, άγιος (8 Ιουνίου)..... σ.32

Μάρκος ο Νεομάρτυς, άγιος (4 Ιουνίου)..... σ.31

Ματρώνα η παρθένος, αγία (18 Μαΐου) σ.26

Μαύρα, αγία (3 Μαΐου) σ.20

Μεθόδιος, άγιος (20 Ιουνίου) σ.36

Μόνικα, αγία (15 Ιουνίου)..... σ.35

Μώκιος, άγιος (11 Μαΐου)..... σ.23

Ν

Νίκανδρος, άγιος (8 Ιουνίου)..... σ.32

Νικήτας, όσιος (3 Απριλίου)..... σ.11

Π

Πανσέμνη, οσία (10 Ιουνίου)..... σ.34

Παύλα η παρθένος (3 Ιουνίου)..... σ.30

Παύλος, μάρτυς (3 Ιουνίου)..... σ.30

Παύλος ο Ρώσος, άγιος (3 Απριλίου) σ.11

Παχώμιος, όσιος (15 Μαΐου) σ.25

Πελαγία, μάρτυς (4 Μαΐου) σ.21

Πέτρος, όσιος (12 Ιουνίου)..... σ.34

Ποταμιαίνη, αγία (7 Ιουνίου)..... σ.32

Σ

Σαβέλ, άγιος (17 Ιουνίου)	σ.36
Σατορνίνος, άγιος (22 Ιουνίου).....	σ.37
Σίμων ο Ζηλωτής, άγιος (10 Μαΐου)	σ.22
Σοφία, οσία (4 Ιουνίου).....	σ.31
Συμεών, όσιος (24 Μαΐου).....	σ.27

T

Τεκούσα η παρθένος (18 Μαΐου).....	σ.26
Τιμόθεος, άγιος (3 Μαΐου).....	σ.20
Τίτος, όσιος (2 Απριλίου)	σ.10

Υ

Υπάτιος, μάρτυς (3 Ιουνίου)	σ.30
Υπάτιος, όσιος (17 Ιουνίου).....	σ.36

Φ

Φαινή η παρθένος (18 Μαΐου)	σ.26
Φεβρωνία, μάρτυς (25 Ιουνίου).....	σ.38
Φερφούθη, μάρτυς (4 Απριλίου).....	σ.12
Φιλίππα, αγία (19 Απριλίου).....	σ.17
Φιλόσοφος, μάρτυς (1 Μαΐου).....	σ.20

X

Χιονία, μάρτυς (16 Απριλίου).....	σ.15
Χριστόφορος, άγιος (9 Μαΐου).....	σ.22

Θεματικός πίνακας βίου αγίων.**A. Ποιμαντική της αυτοθυσίας.**

Άγιος Ευψύχιος (9 Απριλίου)	σ.13
Αγία Φιλίππα (19 Απριλίου).....	σ.17
Αγία Αργυρή (30 Απριλίου)	σ.19
Μάρτυς Κοδράτος (7 Μαΐου)	σ.21
Αγία Γλυκερία (13 Μαΐου)	σ.24
Μάρτυς Ελικωνίς (28 Μαΐου).....	σ.28
Οσιομάρτυς Θεοδοσία Κωνσταντινουπολίτισσα (29 Μαΐου)	σ.28
Άγιος Μαρκιανός (8 Ιουνίου)	σ.32
Μάρτυρες Αλέξανδρος και Αντωνίνα (10 Ιουνίου).....	σ.33
Άγιοι Μανουήλ, Σαβέλ, Ισμαήλ (17 Ιουνίου).....	σ.35
Μάρτυς Φεβρωνία (25 Ιουνίου).....	σ.38

B. Ποιμαντική της ασκητικής ζωής.

Οσία Μαρία η Αιγυπτία (1 Απριλίου)	σ.10
Όσιος Ιωσήφ ο υμνογράφος (3 Απριλίου).....	σ.11
Οσία Αθανασία η θαυματουργός (18 Απριλίου)	σ.16
Όσιος Αρσένιος (8 Μαΐου)	σ.22
Όσιος Ιωάννης ο Ίβηρ (13 Μαΐου)	σ.24
Όσιος Συμεών (24 Μαΐου).....	σ.27
Όσιος Έρασμος (2 Ιουνίου)	σ.30
Οσία Σοφία (4 Ιουνίου).....	σ.31
Όσιος Θεοφάνης (10 Ιουνίου).....	σ.33
Όσιος Πέτρος (12 Ιουνίου)	σ.34
Άγιος Κύριλλος, επίσκοπος Γορτύνης (14 Ιουνίου)	σ.35
Οσία Εθελδρέδα (24 Ιουνίου).....	σ.38

Γ. Ποιμαντική της διαπαιδαγώγησης.

Άγιοι Βασίλειος και Εμμέλια (30 Μαΐου)	σ.28
--	------

Όσιος Ιλαρίων (6 Ιουνίου)	σ.31
Όσιος Πέτρος (12 Ιουνίου)	σ.34
Αγία Μόνικα (15 Ιουνίου)	σ.35
Άγιος Μεθόδιος (20 Ιουνίου).....	σ.36
Άγιος Ιουλιανός (21 Ιουνίου).....	σ.37

Δ. Ποιμαντική της ελεημοσύνης.

Οσία Ανθούσα (12 Απριλίου).....	σ.14
Οσία Αθανασία η θαυματουργός (18 Απριλίου)	σ.16
Μάρτυς Πελαγία (4 Μαΐου).....	σ.21
Άγιος Θεόδοτος (18 Μαΐου)	σ.26
Μέγας Κωνσταντίνος (21 Μαΐου)	σ.26
Οσιομάρτυς Θεοδοσία η Κων/σα (29 Μαΐου).....	σ.28
Μάρτυς Παύλα, η παρθένος (3 Ιουνίου).....	σ.30
Οσία Σοφία (4 Ιουνίου).....	σ.31
Όσιος Θεοφάνης (10 Ιουνίου).....	σ.33

Ε. Ποιμαντική της εγκρατείας.

Όσιος Τίτος (2 Απριλίου)	σ.10
Οσία Αθανασία η θαυματουργός (18 Απριλίου)	σ.16
Μάρτυς Φιλόσοφος (1 Μαΐου)	σ.20
Αγία Ποταμαΐνη (7 Ιουνίου).....	σ.32

ΣΤ. Ποιμαντική του θαυματουργικού χαρίσματος.

Όσιος Τίτος (2 Απριλίου)	σ.10
Μάρτυς Φερφούθη (4 Απριλίου)	σ.12
Άγιος Αγαπητός, ο πάπας Ρώμης (17 Απριλίου).....	σ.15
Άγιος Γεώργιος (23 Απριλίου).....	σ.18
Όσιος Θεόδωρος ο εν Κυθήροις (12 Μαΐου).....	σ.24
Άγιοι Ανδρόνικος και Ιουνία (17 Μαΐου).....	σ.25
Όσιος Συμεών (24 Μαΐου).....	σ.27

Οσία Πανσέμνη (10 Ιουνίου).....	σ.34
Όσιος Υπάτιος (3 Ιουνίου).....	σ.30

Z. Ποιμαντική της ιεραποστολής.

Άγιοι Τιμόθεος και Μαύρα (30 Μαΐου).....	σ.20
Άγιοι Ανδρόνικος και Ιουνία (17 Μαΐου).....	σ. 25

Η Ποιμαντική της ιεροσύνης.

Όσιος Ιωσήφ ο υμνογράφος (3 Απριλίου).....	σ.11
Όσιος Θεόδωρος Συκεώτης (22 Απριλίου).....	σ.18
Άγιος Μάκιος (11 Μαΐου).....	σ.23
Άγιος Επιφάνιος, επίσκοπος Κύπρου (12 Μαΐου).....	σ.23
Όσιος Έρασμος (2 Ιουνίου).....	σ.30
Όσιος Ιλαρίων (6 Ιουνίου).....	σ.31
Άγιος Κύριλλος, επίσκοπος Γορτύνης (14 Ιουνίου).....	σ.35
Άγιος Μεθόδιος (20 Ιουνίου).....	σ.36

Θ. Ποιμαντική του κηρύγματος.

Μάρτυς Κρησκέντος (15 Απριλίου).....	σ.15
Άγιος Θεόδωρος (19 Απριλίου).....	σ.16
Όσιος Θεόδωρος Συκεώτης (22 Απριλίου).....	σ.18
Άγιος Γεώργιος (23 Απριλίου).....	σ.18
Μάρτυς Κοδράτος (7 Μαΐου).....	σ.21
Άγιος Χριστόφορος (9 Μαΐου).....	σ.22
Άγιος Σίμων ο Ζηλωτής (10 Μαΐου).....	σ.22
Άγιος Μάκιος (11 Μαΐου).....	σ.23
Άγιοι Ανδρόνικος και Ιουνία (17 Μαΐου).....	σ.25
Όσιος Έρασμος (2 Ιουνίου).....	σ.30
Όσιος Θεοφάνης (10 Ιουνίου).....	σ.33
Μάρτυς Ακυλίνη (13 Ιουνίου).....	σ.34
Άγιος Κύριλλος, επίσκοπος Γορτύνης (14 Ιουνίου).....	σ.35

Άγιος Μεθόδιος (20 Ιουνίου)..... σ.36

I. Ποιμαντική της μαθητείας.

Όσιος Θεόδωρος Συκεώτης (22 Απριλίου)..... σ.18

Όσιος Παχώμιος (15 Μαΐου) σ.25

ΙΑ. Ποιμαντική της μετανοίας

Οσία Μαρία η Αιγυπτία (1 Απριλίου) σ.10

Άγιος Μάρκος ο Νεομάρτυς (4 Ιουνίου) σ.31

Οσία Πανσέμνη (10 Ιουνίου)..... σ.34

ΙΒ. Ποιμαντική της μεταστροφής στο χριστιανισμό.

Άγιος Επιφάνιος, επίσκοπος Κύπρου (12 Μαΐου)..... σ.23

Όσιος Παχώμιος (15 Μαΐου) σ.25

Μάρτυς Λουκιλλιανός (3 Ιουνίου) σ.30

Άγιος Ευστόχιος (23 Ιουνίου)..... σ.38

Οσία Πανσέμνη (10 Ιουνίου)..... σ.34

ΙΓ. Ποιμαντική της μοναχικότητας

Όσιος Νικήτας (3 Απριλίου)..... σ.11

Οσία Αθανασία η θαυματουργός (18 Απριλίου) σ.16

Όσιος Ιωάννης ο παλαιολαυρίτης (20 Απριλίου) σ.17

Όσιος Θεόδωρος ο εν Κυθήροις (12 Μαΐου)..... σ.24

Όσιος Ιωάννης ο Ίβηρ (13 Μαΐου) σ.24

Οσία Εθελδρέδα (24 Ιουνίου)..... σ.38

ΙΔ. Ποιμαντική του μοναχισμού.

Όσιος Τίτος (2 Απριλίου) σ.10

Οσία Ανθούσα (12 Απριλίου).....	σ.14
Όσιος Ιωάννης (18 Απριλίου).....	σ.17
Οσία Αθανασία η θαυματουργός (18 Απριλίου)	σ.16
Όσιος Αθανάσιος (20 Απριλίου).....	σ.17
Όσιος Θεόδωρος Συκεώτης (22 Απριλίου).....	σ.18
Όσιος Αρσένιος (8 Μαΐου)	σ.22
Όσιος Παχώμιος (15 Μαΐου)	σ.25
Οσιομάρτυς Θεοδοσία η Κων/σα (29 Μαΐου)	σ.28
Οσία Σοφία (4 Ιουνίου).....	σ.31
Όσιος Ιλαρίων (6 Ιουνίου)	σ.31
Όσιος Πέτρος (12 Ιουνίου)	σ.34
Όσιος Υπάτιος (17 Ιουνίου).....	σ.36
Μάρτυς Φεβρωνία (25 Ιουνίου).....	σ.38

ΙΕ. Ποιμαντική της οικογενείας

Μάρτυρες Αμφιανός και Αιδέσιος (2 Απριλίου).....	σ.10
Μάρτυς Φερφούθη (4 Απριλίου)	σ.12
Άγιος Γεώργιος ο Νεομάρτυς (5 Απριλίου).....	σ.13
Μάρτυς Καλλιόπιος (7 Απριλίου)	σ.13
Μάρτυρες Αγάπη, Ειρήνη, Χιονία (16 Απριλίου).....	σ.15
Άγιος Θεόδωρος (19 Απριλίου).....	σ.16
Αγία Φιλίππα (19 Απριλίου).....	σ.17
Μάρτυρες Έσπερος και Ζωή και τα τέκνα αυτών Κυριάκος και Θεόδουλος (2 Μαΐου).....	σ.20
Όσιος Θεόδωρος ο εν Κυθήροις (12 Μαΐου).....	σ.24
Άγιος Επιφάνιος, επίσκοπος Κύπρου (12 Μαΐου).....	σ.23
Όσιος Ιωάννης ο Ίβηρ (13 Μαΐου)	σ.24
Άγιος Κωνσταντίνος ο Μέγας (21 Μαΐου)	σ.26
Αγία Ελένη (21 Μαΐου)	σ.26
Άγιοι Βασίλειος και Εμμέλια (30 Μαΐου)	σ.28
Οσία Σοφία (4 Ιουνίου).....	σ.31
Άγιος Μαρκιανός (8 Ιουνίου).....	σ.32
Αγία Μόνικα (15 Ιουνίου)	σ.35

Άγιοι Μανουήλ, Σαβέλ και Ισμαήλ (17 Ιουνίου)	σ.35
Όσιος Υπάτιος (17 Ιουνίου).....	σ.36
Άγιος Ιουλιανός (21 Ιουνίου).....	σ.37
Αγία Βασίλισσα (21 Ιουνίου)	σ.37
Αγία Ιουλιανή και Σατορνίνος (22 Ιουνίου)	σ.37
Άγιος Ευστόχιος (23 Ιουνίου).....	σ.38

ΙΣΤ. Ποιμαντική της παρθενίας

Μάρτυς Θεοδώρα (5 Απριλίου).....	σ.12
Αγίες επτά παρθένες Τεκούσα, Αλεξανδρία, Κλαυδία, Φαινή, Ευφρασία, Ματρόνα, Ιουλία, Θεοδότη (18 Μαΐου).....	σ.26
Αγία Αгриππίνα (23 Ιουνίου)	σ.37
Μάρτυς Φεβρωνία (25 Ιουνίου).....	σ.38

ΙΖ. Ποιμαντική της παρθενίας μέσα στο γάμο

Άγιος Ιωάννης ο Βλαδίμηρος (22 Μαΐου)	σ.27
Οσία Εθελδρέδα (24 Ιουνίου).....	σ.38

ΙΗ. Ποιμαντική της συζυγίας

Άγιος Παύλος ο Ρώσος (3 Απριλίου)	σ.11
Άγιος Ευψύχιος (9 Απριλίου)	σ.13
Μάρτυς Θωμαΐς (14 Απριλίου).....	σ.14
Οσία Αθανασία η θαυματουργός (18 Απριλίου)	σ.16
Αγία Αργυρή (30 Απριλίου)	σ.19
Άγιοι Τιμόθεος και Μαύρα (3 Μαΐου).....	σ.20
Άγιος Σίμων ο Ζηλωτής (10 Μαΐου)	σ.22
Άγιοι Ανδρόνικος και Ιουνία (17 Μαΐου).....	σ.25
Άγιος Θεόδοτος (18 Μαΐου)	σ.26
Άγιος Ιωάννης ο Βλαδίμηρος (22 Μαΐου).....	σ.27
Άγιος Μάρκος ο Νεομάρτυς (4 Ιουνίου)	σ.31

Άγιος Νίκανδρος (8 Ιουνίου).....	σ.32
Όσιος Θεοφάνης (10 Ιουνίου).....	σ.33
Αγία Ιωάννα η Μυροφόρος (27 Ιουνίου).....	σ.39

ΙΘ. Ποιμαντική της σχέσεως των δύο φύλων¹⁰²

Άγιος Παύλος ο ρώσος (3 Απριλίου).....	σ.11
Μάρτυρες Θεοδώρα και Δίδυμος (5 Απριλίου).....	σ.12
Μάρτυς Θωμαΐς (14 Απριλίου).....	σ.14
Άγιοι Τιμόθεος και Μαύρα (3 Μαΐου)	σ.20
Μάρτυς Πελαγία (4 Μαΐου).....	σ.21
Αγίες επτά παρθένες Τεκούσα, Αλεξανδρία, Κλαυδία, Φαινή, Ευφρασία, Ματρώνη, Ιουλία, Θεοδότη (18 Μαΐου).....	σ.26
Αγία Ποταμιαίνη (7 Ιουνίου).....	σ.32
Άγιος Νίκανδρος (8 Ιουνίου).....	σ.32
Άγιος Μαρκιανός (8 Ιουνίου).....	σ.32
Μάρτυρες Αλέξανδρος και Αντωνίνα (10 Ιουνίου).....	σ.33
Οσία Πανσέμνη (10 Ιουνίου).....	σ.34
Αγία Μόνικα (15 Ιουνίου).....	σ.35

---

¹⁰² (αλληλοσεβασμός, κυριαρχία-υποταγή, συντροφικότητα, σεβασμός στην ιδιαιτερότητα του κάθε ανθρώπου).

Βλ. αυτόθι, πρώτο μέρος.

Χρονολογικός πίνακας βίου αγίων.1^{ος} αιώνας μ.Χ.

Άγιος Σίμων ο ζηλωτής (10 Μαΐου)	σ.22
Άγιοι Ανδρόνικος και Ιουνία (17 Μαΐου).....	σ.25
Αγία Ιωάννα η Μυροφόρος (27 Ιουνίου).....	σ.39

2^{ος} αιώνας μ.Χ.

Άγιος Θεόδωρος (19 Απριλίου).....	σ.16
Αγία Φιλίππα (19 Απριλίου).....	σ.17
Μάρτυρες Εσπερος και Ζωή και τα τέκνα Κυριάκος και Θεόδουλος (2 Μαΐου).....	σ.20
Αγία Γλυκερία (13 Μαΐου)	σ.24
Άγιος Νίκανδρος (8 Ιουνίου).....	σ.32
Άγιος Μαρκιανός (8 Ιουνίου)	σ.32
Αγία Βασίλισσα (21 Ιουνίου)	σ.37
Άγιος Ευστόχιος (23 Ιουνίου).....	σ.38

3^{ος} αιώνας μ.Χ.

Μάρτυρες Αμφιανός και Αιδέσιος (2 Απριλίου).....	σ.10
Μάρτυρες Θεοδώρα και Δίδυμος (5 Απριλίου).....	σ.12
Μάρτυρας Καλλιόπιος (7 Απριλίου)	σ.13
Μάρτυρες Αγάπη, Ειρήνη, Χιονία (16 Απριλίου)	σ.15
Όσιος Θεόδωρος Συκεώτης (22 Απριλίου).....	σ.18
Άγιος Γεώργιος (23 Απριλίου).....	σ.18
Άγιοι Τιμόθεος και Μαύρα (3 Μαΐου).....	σ.20
Μάρτυς Πελαγία (4 Μαΐου).....	σ.21
Μάρτυς Κοδράτος (7 Μαΐου)	σ.21
Άγιος Χριστόφορος (9 Μαΐου)	σ.22
Άγιος Μώκιος (11 Μαΐου).....	σ.23
Μάρτυς Ελικωνίς (28 Μαΐου).....	σ.28
Όσιος Έρασμος (2 Ιουνίου)	σ.30

Μάρτυς Λουκιλλιανός και τα τέσσερα νήπια Κλαύδιος, Υπάτιος, Διονύσιος, Παύλος και Παύλα η παρθένος. (3 Ιουνίου)	σ.30
Άγιος Νίκανδρος (8 Ιουνίου)	σ.32
Άγιος Μαρκιανός (8 Ιουνίου)	σ.32
Αγία Βασίλισσα (21 Ιουνίου)	σ.37
Άγιος Ευστόχιος (23 Ιουνίου).....	σ.38
Μάρτυς Φεβρωνία (25 Ιουνίου).....	σ.38

4^{ος} αιώνας μ.Χ

Μάρτυς Φερφούθη (4 Απριλίου)	σ.12
Άγιος Ευψύχιος (9 Απριλίου)	σ.13
Όσιος Αρσένιος (8 Μαΐου)	σ.22
Όσιος Παχώμιος (15 Μαΐου)	σ.25
Άγιος Κωνσταντίνος, ο μέγας (21 Μαΐου)	σ.26
Αγία Ελένη (21 Μαΐου)	σ.26
Άγιοι Βασίλειος και Εμμέλια (30 Μαΐου)	σ.28
Αγία Ποταμιαίνη (7 Ιουνίου)	σ.32
Όσιος Θεοφάνης (10 Ιουνίου).....	σ.33
Οσία Πανσέμνη (10 Ιουνίου).....	σ.34
Μάρτυς Ακυλίνη (13 Ιουνίου)	σ.34
Αγία Μόνικα (15 Ιουνίου)	σ.35
Άγιοι Μανουήλ, Σαβέλ, Ισμαήλ (17 Ιουνίου).....	σ.35
Όσιος Υπάτιος (17 Ιουνίου).....	σ.36

5^{ος} αιώνας μ.Χ.

Μάρτυς Θωμαΐς (14 Απριλίου).....	σ.14
Όσιος Αρσένιος (8 Μαΐου)	σ.22
Άγιος Επιφάνιος, επίσκοπος Κύπρου (12 Μαΐου).....	σ.23
Όσιος Υπάτιος (17 Ιουνίου).....	σ.36

6^{ος} αιώνας μ.Χ.

Οσία Μαρία η Αιγυπτία (1 Απριλίου)	σ.10
Άγιος Αγαπητός ο πάπας Ρώμης (17Απριλίου)	σ.15
Όσιος Συμεών (24 Μαΐου)	σ.27
Άγιος Μεθόδιος (20 Ιουνίου)	σ.36

7^{ος} αιώνας μ.Χ.

Όσιος Συμεών (24 Μαΐου)	σ.27
Οσία Εθελδρέδα (24 Ιουνίου)	σ.38

8^{ος} αιώνας μ.Χ.

Οσία Ανθούσα (12 Απριλίου)	σ.14
Οσιομάρτυς Θεοδοσία η Κωνσταντινουπολίτισσα (29 Μαΐου)	σ.28

9^{ος} αιώνας μ.Χ.

Όσιος Νικήτας (3 Απριλίου)	σ.11
Όσιος Ιωσήφ ο υμογράφος (3 Απριλίου)	σ.11
Άγιος Ιωάννης ο Βλαδίμηρος (22 Μαΐου)	σ.27
Όσιος Ιλαρίων (6 Ιουνίου)	σ.31

10^{ος} αιώνας μ.Χ.

Όσιος Θεόδωρος ο εν Κυθήροις (12 Μαΐου)	σ.24
Όσιος Ιωάννης ο Ίβηρ (13 Μαΐου)	σ.24

14^{ος} αιώνας μ.Χ.

Όσιος Αθανάσιος (20 Απριλίου)	σ.17
---------------------------------------	------

17^{ος} αιώνας μ.Χ

Άγιος Παύλος ο Ρώσος (3 Απριλίου) σ.11

18^{ος} αιώνας μ.Χ

Αγία Αργυρή (30 Απριλίου) σ.19

Τοπολογικός πίνακας βίου αγίωνΑγγλία

Οσία Εθελδρέδα (24 Ιουνίου)..... σ.38

Άγιο Όρος

Όσιος Αθανάσιος (20 Απριλίου)..... σ.17

Άγκυρα Γαλατίας

Άγιος Θεόδοτος (18 Μαΐου) σ.26

Άγιες επτά παρθένες Τεκούσα, Αλεξανδρία, Κλαυδία, Φαινή, Ευφρασία, Ματρώνη,
Ιουλία, Θεοδότη (18 Μαΐου)..... σ.26

Αίγινα

Οσία Αθανασία η θαυματουργός (18 Απριλίου) σ.16

Αίνο Θράκης

Οσία Σοφία (4 Ιουνίου)..... σ.31

Όσιος Υπάτιος (17 Ιουνίου)..... σ.36

Αλεξάνδρεια

Μάρτυς Θωμαΐς (14 Απριλίου)..... σ.14

Μάρτυς Φιλόσοφος (1 Μαΐου) σ.20

Αγία Ποταμιαίνη (7 Ιουνίου)..... σ.32

Αμφίπολη

Άγιος Μώκιος (11 Μαΐου)..... σ.23

Ανάζαρβο Κιλικίας

Άγιος Ιουλιανός (21 Ιουνίου)..... σ.37

Αντιόχεια Μυγδονίας

Μάρτυς Φεβρωνία (25 Ιουνίου)..... σ.38

Αντιόχεια Συρίας

Όσιος Συμεών (24 Μαΐου)..... σ.27

Όσιος Έρασμος (2 Ιουνίου) σ.30

Όσιος Θεοφάνης (10 Ιουνίου)..... σ.33

Οσία Πανσέμνη (10 Ιουνίου)..... σ.34

Βηρυττός

Μάρτυρες Αμφιανός και Αιδέσιος (2 Απριλίου)..... σ.10

Βίβλος Παλαιστίνης

Μάρτυς Ακυλίνη (13 Ιουνίου)..... σ.34

Βουλγαρία

Άγιος Ιωάννης ο Βλαδίμηρος (22 Μαΐου)..... σ.27

Θεσσαλονίκη

Όσιος Ιωσήφ ο υμνογράφος (3 Απριλίου).....	σ.11
Όσιος Αθανάσιος (20 Απριλίου).....	σ.17
Μάρτυς Ελικωνίς (28 Μαΐου).....	σ.28

Θηβαΐδα Αιγύπτου

Άγιοι Τιμόθεος και Μαύρα (3 Μαΐου).....	σ.20
Όσιος Παχώμιος (15 Μαΐου).....	σ.25

Ιεροσόλυμα

Όσιος Ιωάννης ο παλαιολαυρίτης (20 Απριλίου).....	σ.17
Αγία Ιωάννα η Μυροφόρος (27 Ιουνίου).....	σ.39

Ιβηρία

Όσιος Ιωάννης ο Ίβηρ (13 Μαΐου).....	σ.24
--	------

Κανά Γαλιλαίας

Άγιος Σίμων ο Ζηλωτής (10 Μαΐου).....	σ.22
---	------

Καππαδοκία

Άγιος Γεώργιος (23 Απριλίου).....	σ.18
Άγιοι Βασίλειος και Εμμέλια (30 Μαΐου).....	σ.28
Όσιος Ιλαρίων (6 Ιουνίου).....	σ.31

Κρήτη

Άγιος Κύριλλος, επίσκοπος Γορτύνης (14 Ιουνίου).....	σ.35
Όσιος Αθανάσιος (20 Απριλίου).....	σ.17

Κροδάμων¹⁰³

Μάρτυρες Αλέξανδρος και Αντωνίνα (10 Ιουνίου)..... σ.33

Κύπρος

Άγιος Επιφάνιος, επίσκοπος Κύπρου (12 Μαΐου)..... σ.23

Κωνσταντινούπολη

Αγία Αργυρή (30 Απριλίου) σ.19

Όσιος Ιωάννης ο Ίβηρ (13 Μαΐου) σ.24

Άγιος Κωνσταντίνος ο Μέγας (21 Μαΐου)..... σ.26

Αγία Ελένη (21 Μαΐου) σ.26

Όσιομάρτυς Θεοδοσία η Κωνσταντινουπολίτισσα (29 Μαΐου)..... σ.28

Όσιος Πέτρος (12 Ιουνίου) σ.34

Μύρα Λυκίας

Μάρτυς Κρησκέντος (15 Απριλίου) σ.15

Νικομήδεια Τουρκίας

Μάρτυς Κοδράτος (7 Μαΐου) σ.21

Νέα Έφεσος Μικράς Ασίας

Άγιος Γεώργιος ο Νεομάρτυς (5 Απριλίου)..... σ.13

Πελοπόννησος

Όσιος Ιωσήφ ο υμνογράφος (3 Απριλίου)..... σ.11

---

¹⁰³ Πρόκειται για κάποιο χωριό. Δεν αναφέρεται η ακριβής τοποθεσία.

Όσιος Θεόδωρος ο εν Κυθήροις (12 Μαΐου)..... σ.24

Πέργη Παμφυλίας

Αγία Φιλίππα (19 Απριλίου)..... σ.17

Πομπηϊούπολη

Μάρτυς Καλλιόπιος (7 Απριλίου) 13

Ρώμη

Άγιος Αγαπητός ο πάπας Ρώμης (17 Απριλίου)..... σ.15

Μάρτυς Πελαγία (4 Μαΐου)..... σ.21

Όσιος Αρσένιος (8 Μαΐου) σ.22

Άγιοι Ανδρόνικος και Ιουνία (17 Μαΐου)..... σ.25

Όσιος Πέτρος (12 Ιουνίου)..... σ.34

Αγία Αγριππίνα (23 Ιουνίου)..... σ.37

Ρωσία

Άγιος Παύλος ο Ρώσος (3 Απριλίου) σ.11

Σμύρνη

Άγιος Μάρκος ο Νεομάρτυς (4 Ιουνίου)..... σ.31

Ταγάστη Νουμιδίας Αφρικής

Αγία Μόνικα (15 Ιουνίου) σ.35

Τραϊανούπολη

Αγία Γλυκερία (13 Μαΐου) σ.24

Χίος

Άγιος Μάρκος ο Νεομάρτυς (4 Ιουνίου) σ.31

ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ
ΕΠΙΜΕΤΡΟ ΚΕΙΜΕΝΩΝ

1. ΜΟΝΤΕΛΑ ΓΑΜΟΥ – ΜΟΡΦΕΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ.

Τα μοντέλα γάμου και οι μορφές της οικογένειας στοιχειοθετούν κατ'επέκταση και την μορφή της κάθε κοινωνίας, κάθε εποχής. Ο γάμος και η οικογένεια είναι δυο θεσμοί πολυσήμαντοι, με τους οποίους έχουν ασχοληθεί πολλοί κλάδοι των επιστημών, έχουν αναπτύξει διάφορες θεωρίες, αρχές, μοντέλα, πρότυπα. Σε κάθε εποχή ο άνθρωπος αναζητούσε το τέλειο, έθετε κανόνες και προσπαθούσε να θέσει πρότυπα ακόμα και στα πλαίσια της οικογένειας .

Ο χριστιανισμός, μέσω της διδασκαλίας, του έχει οριοθετήσει τα πλαίσια ενός οικογενειακού προτύπου, το οποίο διακατέχεται από αγάπη, αλληλοσεβασμό και προσπάθεια επίτευξης του τελικού σκοπού που είναι η δημιουργία μιας «Μικράς Εκκλησίας». Οι Πατέρες της Εκκλησίας έχουν μιλήσει γι'αυτά τα θέματα και έχουν δώσει μια νέα προοπτική, πολλές φορές περισσότερο προωθημένη σε σχέση με την εποχή τους.

Η σχέση των μοντέλων γάμου και οικογένειας με τα φύλα και το θρησκευτικό γεγονός είναι άρρηκτη. Θα λέγαμε ότι ο γάμος και η οικογένεια είναι πτυχές της ταυτότητας κάθε άνδρα και κάθε γυναίκας, επομένως η μελέτη μας ως προς τον θεσμό γάμος - οικογένεια φαίνεται αναγκαία, έτσι ώστε να διερευνήσουμε σε βάθος την θρησκευτικότητα των φύλων. Μέσα στον γάμο ο άνδρας και η γυναίκα ως αυτόνομες προσωπικότητες δημιουργούν ένα νέο είδος σχέσης, χαράσσουν μια νέα πορεία, δημιουργούν την οικογένεια. Το ερώτημα είναι πώς εκφράζεται η θρησκευτικότητα των φύλων μέσα στα πλαίσια της οικογένειας ή αντίθετα πως επηρεάζεται η οικογένεια από την θρησκευτικότητα του άνδρα και της γυναίκας; Είναι δύο εκφάνσεις (οικογένεια – θρησκευτικότητα) του ανθρώπου αυτόνομες και ανεξάρτητες από το φύλο του καθενός; Ποια είναι η θέση της Εκκλησίας σε αυτό το σημείο και τι πρότυπα προς μίμηση έχει να αναδείξει για την σημερινή εποχή, κατά την οποία οι θεσμοί βάλλονται και οι αξίες καταρρίπτονται;

Οι βίοι των αγίων της Ορθοδόξου Εκκλησίας, όπως φαίνονται μέσα από τα Συναξάρια, τα Μηναία κ.τ.λ., αποτελούν ανεξάντλητη πηγή μελέτης και πρόσφορο έδαφος για την ανάπτυξη της διδασκαλίας της Εκκλησίας σε θέματα φύλων, οικογένειας κ.τ.λ. Οι έγγαμοι άγιοι υπήρξαν πολλοί, οι οποίοι όχι μόνο κατάφεραν να αγιάσουν αλλά και ως έγγαμοι να αναδείξουν μοντέλα οικογένειας σε παραδείγματα προς μίμηση. Κατάφεραν να ασκήσουν πολύπλευρο και πολυσήμαντο ποιμαντικό έργο, χωρίς να εγκαταλείπουν τον ρόλο του/της συζύγου, της μητέρας, του πατέρα.

Πολλές φορές η νουθεσία προς τα παιδιά τους ήταν τέτοια που τα οδηγούσαν στο να ζουν μια κατά Χριστόν ζωή, με συνέπεια τα ίδια να επιλέγουν ακόμα και το μαρτύριο.

Τέτοια παραδείγματα μέσα στα συναξάρια συναντάμε πολλά. Εδώ θα περιοριστούμε στο να αναπτύξουμε τα πιο χαρακτηριστικά και αυτά που θα μας βοηθήσουν να κατανοήσουμε καλύτερα τη σχέση ανάμεσα στα φύλα και το θρησκευτικό γεγονός.

Εξαισίο παράδειγμα για το πώς μπορεί μια γυναίκα να εκφράσει την θρησκευτικότητά της ακόμα και μέσα στον γάμο είναι η οσία Αθανασία η θαυματουργός, της οποίας την μνήμη εορτάζουμε στις 18 Απριλίου. Γεννήθηκε στην Αίγινα κατά τον 8^ο αιώνα και από μικρή ήθελε να αφιερώσει τον εαυτό της στον Θεό. Χωρίς να θέλει αναγκάστηκε να παντρευτεί, όμως μετά από δεκαέξι μέρες ο άνδρας της σκοτώθηκε από βαρβάρους. Έτσι, η οσία Αθανασία είχε την ευκαιρία να ζήσει όπως πραγματικά επιθυμούσε μέσα στα πλαίσια της μοναχικότητας. Αναγκάζεται όμως να ξαναπαντρευτεί, ύστερα από βασιλική διαταγή. Αυτή την φορά καταφέρνει να έρθει πιο κοντά στον Θεό, αφού πείθει και τον σύζυγό της, αν και ήταν βάρβαρος, να πιστέψει και να γίνει μοναχός. Έτσι, δυο σύζυγοι ζουν στα πλαίσια του μοναχισμού-γεγονός που αποδεικνύει πως η έκφραση της θρησκευτικότητας είναι εφικτή και μέσα στον γάμο και από τον άνδρα και από την γυναίκα. Η οσία Αθανασία αποτελεί λαμπρό παράδειγμα προς μίμηση και για την μεγάλη αφοσίωση της προς τον Θεό, για την ασκητικότητά της και την αγωνιστικότητά της, στοιχεία που αποτελούν εκφάνσεις της γυναικείας θρησκευτικότητας.

Στις 3 Μαΐου εορτάζουμε την μνήμη των αγίων Τιμοθέου και Μαύρας, οι οποίοι ήταν σύζυγοι και μέσω της δικής τους ζωής και του έργου τους μας παραδίδουν σήμερα μία πρόταση υποδειγματικού συζυγικού βίου, γεμάτο αγάπη και αλληλοσεβασμό. Οι δύο άγιοι βλέποντας ότι στον κόσμο πια λατρεύεται η κτίση και όχι ο Κτίστης, ξεκινούν το δικό τους ιεραποστολικό έργο και τελικά καταλήγουν και οι δύο μαζί στη σταύρωση. Μένοντας στο σταυρό εννέα μέρες, ο Τιμόθεος έδινε δύναμη στην σύζυγό του, μέχρι που και οι δύο παρέδωσαν την ψυχή τους στον Κύριο.

Ο άγιος Νίκανδρος έζησε τον 2^ο με 3^ο αιώνα. Ήταν έγγαμος και όταν οδηγήθηκε στο μαρτύριο είχε συμπαραστάτη του την γυναίκα του, η οποία όχι μόνο τον εμπύχωνε, αλλά τον παρότρυνε κιόλας προς το μαρτύριο, γιατί όπως του έλεγε θα ήταν ευτυχισμένη αν λεγόταν «γυναίκα μάρτυρος». Με αυτό το παράδειγμα

διαπιστώνουμε μια διαφορετική έκφραση συζυγικής αφοσίωσης (δεν προσπαθεί δηλαδή να σώσει τον σύζυγό της στηριζόμενη σε μια εγωιστική αγάπη), αλλά και μια διαφορετική έκφραση θρησκευτικότητας, η οποία ίσως την σημερινή εποχή να μας ακούγεται υπερβολική. Όμως, αποδεικνύει ότι η Ορθόδοξη Παράδοση μπορεί να μας παραδειγματίσει και να μας προσφέρει θεμέλια προς ένα χριστιανικό πρότυπο γάμου – οικογένειας, αφήνοντας ελεύθερα τα δυο φύλα να εκφράσουν την θρησκευτικότητά τους ως δυο αυτόνομες προσωπικότητες.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει και ο βίος του αγίου Ιωάννη του Βλαδίμηρου, ο οποίος ήταν ηγεμόνας των Σέρβων έζησε τον 11^ο αιώνα και η μνήμη του εορτάζεται στις 22 Μαΐου. Ήταν έγγαμος και λόγω της αφοσίωσης του στον Θεό είχε συμφωνήσει με την σύζυγό του να ζήσουν παρθενική ζωή. Εκείνη όμως παρεξήγησε την σφροσύνη του και νομίζοντας πως είχε άλλη γυναίκα έβαλε τον αδελφό της να τον σκοτώσει. Φαίνεται λοιπόν ότι ο άγιος προσπάθησε και δεν δίστασε να ξεφύγει από ένα συνηθισμένο μοντέλο γάμου, εκφράζοντας με αυτόν τον τρόπο την θρησκευτικότητά του και έτσι μέσω αυτού του τρόπου, αλλά και του μεγάλου ποιμαντικού του έργου, έλαβε την αγιαστική χάρη του Κυρίου.

Την 7^η Απριλίου γιορτάζουμε την μνήμη του αγίου μάρτυρος Καλλιοπίου, ο οποίος έζησε στα χρόνια του βασιλιά Μαξιμιανού, περίπου το 294. Ήταν γιος της αγίας Θεόκλειας η οποία τον προέτρεψε στη μελέτη της Αγίας Γραφής, αλλά και να μην διστάσει να μαρτυρήσει δια την πίστη του. Ομολόγησε λοιπόν ότι ήταν χριστιανός, βασανίστηκε και φυλακίστηκε. Η μητέρα του Θεόκλεια δεν τον απέτρεψε, αλλά αφού μοίρασε όλα τα υπάρχοντά της, του συμπαραστάθηκε και τον συντρόφευε στην φυλακή, μέχρι που τον καταδίκασαν σε σταύρωση. Τόσο μεγάλη ήταν η αγάπη αυτής της μητέρας, που όταν πια ο γιος της παρέδωσε το πνεύμα και τον κατέβασαν από τον σταυρό, τον κράτησε στην αγκαλιά της και από την μεγάλη της χαρά και συγκίνηση, παρέδωσε και αυτή την ψυχή της στον Κύριο και ενταφιάσθη μαζί με τον υιό της. Η στάση αυτή της αγίας σε καμία περίπτωση δεν αναιρεί την αγάπη της προς το παιδί της. Η πίστη της όμως και η εμπιστοσύνη της προς τον Κύριο είναι τόσο μεγάλη που του παραδίδει ακόμα και το ίδιο της το σπλάγχο, γεμάτη περηφάνια για την γενναιότητά του.

Υπάρχουν πολλά ακόμα παραδείγματα που θα μπορούσαν να αποτελέσουν γνώμονα για την εργασία μας, σε σχέση με τα μοντέλα γάμου και οικογένειας. Όμως, και μέσα από αυτά που έως τώρα αναφέραμε, διαπιστώνουμε ότι το θρησκευτικό γεγονός μπορεί να αναπτυχθεί μέσα στα πλαίσια της συζυγίας και της οικογένειας.

Είτε γυναίκα είτε άνδρας επηρεάζεται από την προσωπικότητά του, η οποία έχει διαμορφωθεί και βάσει του φύλου του. Το κάθε φύλο συγκροτεί την οικογένεια, εκφράζει την θρησκευτικότητά του, ακόμα και σήμερα, όπου τάσεις εκσυγχρονισμού διαπιστώνονται και μέσα στα πλαίσια της οικογένειας.

2. ΜΟΝΤΕΛΑ ΜΟΝΑΧΙΣΜΟΥ – ΜΟΝΑΧΙΚΟΤΗΤΑΣ.

Αντίθετα με τα παραπάνω, πολλές φορές ο άνθρωπος επιλέγει να ζήσει μόνος του, απορρίπτοντας την συζυγία, την οικογένεια και άλλες φορές ακολουθεί τον μοναχισμό, ώστε να έλθει σε μεγαλύτερη κοινωνία με τον Θεό. Μελετώντας τους βίους των αγίων φαίνεται ότι το φύλο του καθενός διαδραματίζει σημαντικό ρόλο για αυτή την αποφασή τους, η οποία καταδεικνύει την προσωπική τους έκφραση θρησκευτικότητας. Οι περιπτώσεις ανδρών που έγιναν μοναχοί και γυναικών που έγιναν μοναχές ποικίλουν. Η επιλογή τους, αλλά και ο τρόπος άσκησης της μοναχικότητας επηρεάστηκαν από το φύλο τους, την προσωπικότητά τους, τα οικογενειακά ερεθίσματα που είχαν δεχτεί και από την συγκεκριμένη περίοδο κατά την οποία έζησαν.

Σήμερα βέβαια τα πρότυπα του μοναχισμού και ιδιαίτερα της μοναχικότητας έχουν διαφοροποιηθεί κατά πολύ. Η Ορθόδοξη όμως παράδοση μας έχει αναδείξει εκπληκτικές μορφές μοναχισμού ανδρών και γυναικών, από τους οποίους άλλοι ξεχώρισαν για τον ασκητισμό τους, άλλοι για το ποιμαντικό τους έργο και δεν είναι λίγοι εκείνοι οι οποίοι δεν δίστασαν ακόμα και να οδηγηθούν στο μαρτύριο.

Η μνήμη του οσίου Ιωάννου εορτάζεται την 18^η Απριλίου. Αν και βρισκόταν σε μικρή ηλικία θέλησε να απομακρυνθεί από τον κόσμο και αποφάσισε να γίνει μοναχός. Η κλίση προς τον μοναχισμό φαίνεται ότι μπορεί να εκδηλωθεί σε οποιαδήποτε στιγμή-ηλικία της ζωής του ανθρώπου. Ο συγκεκριμένος άνθρωπος ξεχώρισε για την ανυπέβλητη υπακοή και υποταγή του και προσέφερε τις υπηρεσίες του στον Θεό μέχρι που κοιμήθη εν ειρήνη.

Η τάση όμως για μοναχικότητα και μοναχισμό χαρακτηρίζει ιδιαίτερα και το γυναικείο φύλο. Ιδιαίτερο παράδειγμα ως προς αυτό αποτελεί η οσία Αθανασία η θαυματουργός, στο πρόσωπο της οποίας έχουμε αναφερθεί ήδη. Αν και αναγκάστηκε δυο φορές να παντρευτεί, η κλήση της προς την μοναχικότητα και τον μοναχισμό παρέμεινε καθ'όλη την ζωή της αμετάβλητη. Τελικά, μετά και τον θάνατο του δεύτερου συζύγου της, κατάφερε να γίνει μοναχή και να συνεχίσει την ζωή της με έναν άκρως ασκητικό τρόπο. Και όταν ακόμη έγινε ηγουμένη, εξακολουθούσε να ζει με περισσότερο ασκητικό τρόπο και να αναζητά την ησυχία και την μοναχικότητα. Παρ'όλο λοιπόν που η οσία Αθανασία ξεκίνησε τη ζωή της ως έγγαμη, κατά κύριο λόγο αφιερώθηκε στον μοναχισμό, μέχρι που κοιμήθη κοντά στις αγαπημένες της μοναχές.

Εξαιρετη μορφή μοναχού υπήρξε και ο όσιος Αθανάσιος, ο οποίος γεννήθηκε το 1310. Έμεινε νωρίς ορφανός και την ανατροφή του ανέλαβε ο θείος του, ο οποίος τον οδήγησε στην μελέτη των ιερών γραμμάτων. Η συναναστροφή του με αξιόλογους ανθρώπους της Ορθοδοξίας, συντέλεσε στο να γίνει μοναχός και ύστερα από ασκητική ζωή, ήταν εκείνος που έκτισε την μονή του Μετεώρου. Η μνήμη του οσίου εορτάζεται στις 20 Απριλίου.

Την 13^η Μαΐου εορτάζεται η μνήμη του οσίου Ιωάννη Ίβηρ. Πρόκειται για έναν άνδρα, ο οποίος προτίμησε και πόθησε τόσο έντονα την μοναχικότητα και τον μοναχισμό που εγκατέλειψε τα πλούτη του ακόμα και την ίδια σύζυγό του και το παιδί του. Η αγάπη του και η αφοσίωση του στον Θεό ήταν τόσο μεγάλη που ακόμα και όταν τον επισκέφτηκε ο πατέρας του κρατώντας στα χέρια του το παιδί του, προσπαθώντας να τον πείσει να επιστρέψει, όχι μόνο δεν τα κατάφερε, αλλά κατά θαυμαστό τρόπο το παιδί έμεινε με τον πατέρα του και αργότερα έγινε και εκείνο μοναχός. Διαπιστώνουμε λοιπόν, όχι μόνο ένα διαφορετικό μοντέλο οικογένειας, αλλά και μια υπέρμετρη έκφραση θρησκευτικότητας από την μεριά του οσίου Ιωάννη. Σήμερα, μπορεί να φαίνεται υπερβολική ή και αδικαιολόγητη η απομάκρυνση του οσίου από την οικογένεια του. Αποδεικνύει όμως το μεγάλο ψυχικό σθένος που μπορεί να έχει ένας άνδρας, ο οποίος επιθυμεί την κοινωνία του με τον Θεό και ο καλύτερος δυνατός τρόπος για να το επιτύχει αυτό είναι να εισέλθει στους χώρους του μοναχισμού.

Μιλώντας για μοναχικότητα θα ήταν παράλειψη να μην αναφέρουμε το παράδειγμα της οσίας Μαρίας της Αιγυπτίας. Αφού έζησε μια ζωή σαρκικών παθών, μετεστράφη και μάλιστα επέλεξε να εγκαταλείψει τον κόσμο και μετέβη στην έρημο, όπου έζησε για σαρανταεφτά χρόνια, χωρίς να αντικρίσει άνθρωπο. Δεν ακολούθησε τον μοναχισμό, όμως τελικά έκανε κάτι δυσκολότερο από αυτό, θέλοντας να αποδείξει την μετάνοιά της, κάτι που στο γυναικείο φύλο διαπιστώνουμε πως εκφράζεται εντονότερα σε σχέση με το ανδρικό.

Οι παραπάνω μορφές μοναχισμού, καθώς και τα πρότυπα της μοναχικότητας αποδεικνύουν ότι όλοι μπορούν να γίνουν συμμετοχοί σε αυτά ανεξαρτήτως του φύλου τους. Η διαφορά όμως έγκειται στον τρόπο με τον οποίο θα ζήσουν μόνοι τους ή θα ασκητέψουν ή θα γίνουν μοναχοί καθώς και στον βαθμό έκτασης της μοναχικότητας τους, στοιχεία που οριοθετούνται από την κάθε ξεχωριστή προσωπικότητα. Γεγονός πάντως είναι πως τέτοια παραδείγματα αγίων μπορούν να εμφυσήσουν νέα πνοή στην Ορθοδοξία του σήμερα και να οδηγήσουν πολλούς στη

συνειδητοποίηση της κλήσης τους από τον Κύριο, προσδίδοντας τους ακλόνητη συναίσθηση του έργου που αναλαμβάνουν να επιτελέσουν.

3. ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΩΝ ΔΥΟ ΦΥΛΩΝ.

Η σχέση ανάμεσα στα δυο φύλα ήταν πάντα και εξακολουθεί να είναι ένα ζητούμενο για τον άνθρωπο κάθε κοινωνίας, κάθε εποχής. Κάθε πολιτισμός, κάθε κουλτούρα έχει κάτι να διδάξει, έχει αναπτύξει δηλαδή συγκεκριμένες θεωρίες ως προς το θέμα, συγκεκριμένα μοντέλα και έχει προβάλλει συγκεκριμένα πρότυπα. Επίσης, κάθε κλάδος των επιστημών, όπως η ψυχολογία, η νομική κ.α. έχει κατά καιρούς ασχοληθεί με τις σχέσεις ανάμεσα στα δυο φύλα ενώ είναι έκδηλη η προσπάθεια του σύγχρονου ανθρώπου να αποκομίσει και να επωφεληθεί όσα μπορεί να του προσφέρει ο κάθε κλάδος των επιστημών, αφού έχει συνειδητοποιήσει ότι τα δεδομένα κάθε εποχής διαφέρουν, οπότε και ο ίδιος πρέπει να προσαρμοστεί σε αυτά, ακόμα και όσον αφορά τη σχέση του με το έτερο φύλο.

Δεν είναι τυχαίο ότι τα τελευταία χρόνια έχει αρχίσει να αναπτύσσεται ένας ξεχωριστός κλάδος, εκείνος των λεγόμενων φεμινιστικών σπουδών, ως ένας ξεχωριστός τομέας που μπορεί να ενσωματωθεί σε κάθε κλάδο επιστημών, κάτι που αποδεικνύει την αναγκαιότητα της ενασχόλησης κάθε ανθρώπου με το θέμα της σχέσης των δυο φύλων και πιθανά ίσως και τον επαναπροσδιορισμό των αντιλήψεων μας επί του θέματος.

Η Εκκλησία μέσω της παραδόσεως της, της διδασκαλίας της έχει πολλά να υποδείξει για τις σχέσεις των δύο φύλων. Μέσα από τους βίους των αγίων της προκύπτουν συμπεράσματα ικανά να μας οδηγήσουν σε πρότυπα σχέσεων ανδρών και γυναικών, τα οποία μάλιστα είναι σίγουρα διαχρονικά και αποτελούν μια πρόκληση για τον καθένα μας.

Γυναίκες και άνδρες παρουσιάζονται σαν δυο αυτοτελείς οντότητες με διαμορφωμένη προσωπικότητα, η οποία έχει επηρεαστεί από το φύλο τους. Στέκονται αυτόνομα, με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους, όταν όμως φτάσει η στιγμή να συσχετιστούν, τότε κάποια από αυτά τα χαρακτηριστικά πρέπει να εκδηλωθούν περισσότερο, άλλα πρέπει να καταπιεστούν, άλλα να διαμορφωθούν κατάλληλα και τέλος κάποια από αυτά να συμπλεχτούν, έτσι ώστε από όλη αυτή την διαδικασία να προκύψει μια ιδιαίτερη και μοναδική σχέση, η οποία μπορεί να είναι άξια προς μίμηση, μπορεί όμως να αποτελεί και παράδειγμα προς αποφυγή (έκφραση κυριαρχίας, υποταγή, μη σεβασμός της ιδιαιτερότητας του άλλου). Αυτή η πορεία, η οποία διαπιστώνεται και στις σχέσεις των αγίων, είναι διαχρονική και επομένως καθίσταται αξιόλογο το να τις εξετάσουμε.

Ένα ιδιαίτερο παράδειγμα σχέσης των δυο φύλων αποτελεί η σχέση της αγίας Μόνικας, μητέρα του ιερού Αυγουστίνου, με τον σύζυγό της, ο οποίος ήταν μέθυσος και βάνουσος. Στην ίδια όμως ποτέ δεν είχε φερθεί βάνουσα, γιατί και εκείνη είχε σεβαστεί την ιδιαιτερότητα του, προσπαθώντας να μην του αντιμιλά και από ότι φαίνεται και εκείνος είχε αναγνωρίσει αυτό τον σεβασμό της. Έτσι, φαίνεται ότι το ζευγάρι βέβαια δεν είχε την ιδανική σχέση, όμως αναγνωρίζεται η προσπάθεια αλληλοσεβασμού και των δύο, γεγονός που οδήγησε τον μέθυσο σύζυγο να ασπαστεί τον χριστιανισμό και να ζήσουν μια κατά Χριστόν ζωή. Η μνήμη της αγίας Μόνικας, η οποία τελικά αποτελεί και ένα παράδειγμα υπομονής και επιμονής, εορτάζεται στις 15 Ιουνίου.

Η αγία Θωμαΐς, έζησε στην Αλεξάνδρεια κατά τον 5^ο αιώνα. Ήταν έγγαμη και ζούσε αγαπημένη με τον σύζυγό της, με σύνεση και σωφροσύνη. Κάποια μέρα όμως απουσίαζε ο άνδρας της και στο μυαλό του πεθερού της μπήκαν αισχροί λογισμοί, προσπαθώντας να ασελήσει εις βάρος της. Εκείνη τον παρακαλούσε να συμμορφωθεί μάταια όμως, μέχρι που ο ηλικιωμένος άνδρας την σκότωσε με το ίδιο σπαθί του γιού του, δεν έμεινε όμως χωρίς τιμωρία, αφού αργότερα αποκεφαλίστηκε. Επειδή λοιπόν η αγία Θωμαΐς μαρτύρησε δια την σωφροσύνη της, έκτοτε πολλοί που θέλουν να καταπολεμήσουν το πάθος τους κατά της σαρκός καταφεύγουν στην βοήθεια της αγίας. Η μνήμη της εορτάζεται στις 14 Απριλίου.

Το συγκεκριμένο παράδειγμα της αγίας μας δείχνει δυο αντιθετικές στάσεις, εκείνη μιας συνετής γυναίκας, η οποία σέβεται τον εαυτό της και τον άνδρα της και εκείνη ενός άνδρα που δεν σέβεται το έτερο φύλο και απαιτεί την υποταγή. Φαίνεται λοιπόν ότι στη σχέση των δυο φύλων δεν είναι απαραίτητη η ανταπόκριση σεβασμού και αγάπης και από τους δύο. Ο άνδρας πάντα παρουσίαζε τάσεις κυριαρχίας ως προς την γυναίκα. Μια γυναίκα όμως χριστιανή, όπως ήταν η αγία, προσπαθεί με σύνεση, με σωφροσύνη και με γενναιότητα ψυχής να αποφύγει την υποταγή, την ασέλγεια εις βάρος της, αφού έχει ανατραφεί με χριστιανικές ηθικές αξίες. Επομένως, καταλαβαίνουμε ότι η θρησκεία επηρεάζει τις σχέσεις ανάμεσα στα δυο φύλα και μάλιστα ο χριστιανισμός τις οδηγεί στην αγάπη, τον σεβασμό, την ανθρωπιά.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει ο βίος της αγίας Θεοδώρας, η οποία έζησε περίπου το 295 και του μάρτυρα Διδύμου. Η παρθένος Θεοδώρα αφού ομολόγησε την πίστη της στον Χριστό, φυλακίστηκε σε ένα «πορνοστάσιο» και ο ηγεμόνας έστειλε νέους για να την ατιμάσουν. Εκεί βρέθηκε κάποιος άρχοντας ονόματι Δίδυμος, ο οποίος σεβόμενος την Θεοδώρα και την επιθυμία της να παραμείνει

αμόλυνη, την βοήθησε δίνοντας της τα ρούχα του, έτσι ώστε να καταφέρει να διαφύγει και φορώντας ο ίδιος στρατιωτικά.

Ο ίδιος άνδρας λοιπόν σεβάστηκε την γυναικεία φύση της αγίας και κινδύνευσε προς χάρη της, τη στιγμή που κάποιοι άλλοι άνδρες προσπαθούσαν να την μολύνουν. Είναι αξιέπαινο λοιπόν το ότι όχι μόνο δεν αδιαφόρησε για την γυναίκα, αλλά συνέβαλε στο να εκπληρωθεί η επιθυμία της να μείνει αμόλυνη για χάρη του Χριστού. Επομένως μέσα στα πλαίσια της θρησκευτικότητας αναπτύσσονται τέτοιου είδους σχέσεις, εμπλουτισμένες από σεβασμό, αγάπη και αλληλοκατανόηση, ακόμα και ανάμεσα στα δύο φύλα που και σήμερα προσπαθούν να βρουν σημεία συμβιβασμού και εξισορρόπησης των σχέσεων τους.

Πώς λοιπόν να μην παραδειγματιστούμε ακόμα και σήμερα από αυτούς τους βίους των αγίων της Εκκλησίας μας και μάλιστα για ένα τόσο σημαντικό θέμα, όπως αυτό των σχέσεων ανάμεσα στον άνδρα και την γυναίκα; Για μια ακόμη φορά, άνδρας και γυναίκα επηρεάζονται από την θρησκευτικότητα τους και πορεύονται στα πρότυπα της χριστιανικής αγάπης, όπως μας την παρέδωσε ο Κύριος, δημιουργώντας σχέσεις κατανόησης και ειλικρινούς αγάπης απαλλαγμένοι από αισθήματα εξουσίας ή υποταγής, δημιουργώντας πρότυπα σχέσεων.

4. ΤΑ ΔΥΟ ΦΥΛΑ ΩΣ ΛΑΪΚΟΙ - ΠΙΣΤΟΙ ΣΤΟ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΟ ΕΡΓΟ.

Το ποιμαντικό έργο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της λειτουργίας της Εκκλησίας μας και κυρίως την σημερινή εποχή, που οι ανάγκες του ανθρώπινου γένους έχουν πολλαπλασιαστεί. Η εκκλησιαστική οργάνωση επιβάλλεται να είναι αρτιότερη, κατευθυνόμενη από κατάλληλους ανθρώπους, έτσι ώστε να ανταποκριθεί καλύτερα στις ανάγκες της εποχής μας. Πάντοτε υπήρχαν και ακόμα υπάρχουν φωτισμένοι, πνευματικοί άνθρωποι, άνδρες και γυναίκες που μοναδικός σκοπός της ζωής τους είναι να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στην Εκκλησία και συγκεκριμένα στο ποιμαντικό της έργο, δηλαδή να βοηθήσουν με κάθε τρόπο και να σταθούν δίπλα στο δημιουργήμα του Θεού, τον άνθρωπο και τελικά να τον βοηθήσουν να πλησιάσει το καθ' ομοίωσιν.

Οι βίοι των αγίων της Ορθόδοξης παράδοσης έχουν πολλά τέτοια παραδείγματα να καταδείξουν για εμάς τους σύγχρονους μελετητές. Και τα δυο φύλα φαίνεται να αναδεικνύονται σε εξέχουσες μορφές του ποιμαντικού έργου. Είτε άνδρες είτε γυναίκες δεν επιλέγουν τον μοναχισμό, προτιμούν να ασχοληθούν με τα εγκόσμια, καθένας τους με τον δικό του τρόπο. Μοιράζουν τα υπάρχοντά τους, βοηθούν τους ανήμπορους, θεραπεύουν, προσεύχονται για τους αμαρτωλούς.

Η οσία Ανθούσα, η οποία έζησε περίπου το 791, εκδήλωσε το ποιμαντικό της έργο μοιράζοντας τα υπάρχοντά της σε φτωχούς. Έτσι έγινε μητέρα πολλών ορφανών και υπερασπίστρια πολλών ανθρώπων. Για κάποιο διάστημα της ζωής της έζησε σε παλάτι, παρ' όλα αυτά δεν έζησε ποτέ βασιλικά και πλουσιοπάροχα, αλλά ασκητικά, θεωρώντας ότι ένα τέτοιο είδος ζωής πρέπει να διατελούν όσοι πιστεύουν στον Κύριο και όσοι ενδιαφέρονται για τη ζωή των συνανθρώπων τους. Φαίνεται λοιπόν ότι εκτός από τα έργα, μεγάλη σημασία έχει και η στάση ζωής του καθενός, η οποία αναπόφευκτα συμβάλλει και στο ποιμαντικό έργο. Η μνήμη της οσίας Ανθούσης εορτάζεται στις 12 Απριλίου.

Άλλοι άγιοι, όπως ο άγιος Κρησκέντος, με τη στάση ζωής τους και τις προτροπές τους προς τους δύσπιστους, ασκούν ένα πολύπλευρο ποιμαντικό έργο. Ο άγιος Κρησκέντος διαπιστώνοντας στην εποχή του τη λατρεία των ειδώλων, στέκεται ανάμεσα σε ειδωλολάτρες και τους προτρέπει να απαλλαγούν από την ασέβεια και να επιστρέψουν στο Θεό. Αργότερα δεν φοβήθηκε να παραδεχθεί μπροστά στον ηγεμόνα ότι ήταν χριστιανός, για αυτό το λόγο μαρτύρησε ρίχνοντας τον στην πυρά,

αφού πρώτα τον είχαν κρεμάσει. Όμως ως εκ θαύματος δεν κάηκε ούτε τρίχα από το κεφάλι του.

Ο άγιος, του οποίου η μνήμη εορτάζεται στις 15 Απριλίου, μας αποδεικνύει πως η διαποίμανση των ανθρώπων δεν αφορά μόνο στη συμπαράσταση σε περίοδο προβλημάτων, αλλά και στην κατήχηση ώστε να οδηγηθεί ο άνθρωπος στο δρόμο του Θεού. Κατά τη μελέτη των βίων των αγίων διαπιστώνεται ότι αυτός ο τομέας του ποιμαντικού έργου αναλαμβάνεται κυρίως από άνδρες, γεγονός που έχει διαβιώσει μέσα στην ορθόδοξη παράδοση, γι' αυτό βλέπουμε και σήμερα το κηρυγματικό έργο της Εκκλησίας να διατελείται από άνδρες, κατά το πρότυπο της κηρυγματικής διδασκαλίας του Χριστού.

Ένα περίεργο παράδειγμα διαποίμανσης αποτελεί ο όσιος Θεοφάνης, του οποίου η μνήμη εορτάζεται στις 12 Ιουνίου. Παντρεύτηκε σε ηλικία δεκαπέντε ετών, λίγο αργότερα όμως η γυναίκα του πέθανε και εκείνος προτίμησε να ακολουθήσει τον ασκητικό βίο. Όταν πληροφορήθηκε ότι μια γυναίκα, η Πανσέμνη, ζούσε μέσα στην αμαρτία, ο όσιος φορώντας πολύτιμα ρούχα πήγε στο πορνείο, όπου διέμενε η γυναίκα και τη ζήτησε σε γάμο για να την προστατέψει από την αμαρτία. Εκείνη δέχτηκε και τότε ο Θεοφάνης έκτισε ένα κελί δίπλα στο δικό του, ώστε η Πανσέμνη να ακολουθήσει τον ασκητικό βίο. Έτσι ο Θεοφάνης έγινε συνεργός της σωτηρίας της Πανσέμνης, η οποία μάλιστα αξιώθηκε του μεγάλου χαρίσματος της θαυματουργίας. Το παράδειγμα αυτό δεν χάνει την σημασία του αν και βλέπουμε την άσκηση του ποιμαντικού έργου μόνο ως προς ένα άτομο. Αντίθετα, αποδεικνύει τις διαστάσεις που μπορούν να πάρουν οι διαπροσωπικές σχέσεις κατά την άσκηση του ποιμαντικού έργου και μάλιστα ανάμεσα στα δυο φύλα.

Αμέτοχος του ποιμαντικού έργου δεν ήταν και ο άγιος Κωνσταντίνος ο Μέγας, του οποίου η μνήμη εορτάζεται στις 21 Μαΐου. Πρόκειται για τον πρώτο χριστιανό αυτοκράτορα και είναι γνωστό ότι ήταν υποστηρικτής της χριστιανικής θρησκείας, την οποία υπεράσπισε και προώθησε με τους νόμους του. Αν και αυτοκράτορας δεν μπορούμε παρά να του αναγνωρίσουμε στοιχεία διαποίμανσης σε ολόκληρη τη ζωή του και το έργο του. Τιμούσε τους χριστιανούς, καθόρισε αργίες τις μεγάλες εορτές, σύστησε φιλόπρωχα συσσίτια, πολέμησε τις αιρέσεις, έκτισε ναούς, γκρέμισε ειδωλολατρικούς βωμούς. Τιμούσε τους αρχιερείς και τους μάρτυρες, σαν φύλακες της Εκκλησίας. Με αυτόν τον τρόπο διέσωσε, αλλά και διέδωσε την χριστιανική θρησκεία.

Μέσα από αυτά τα παραδείγματα διαπιστώνουμε τον ενεργό ρόλο ανδρών και γυναικών στο ποιμαντικό έργο της πρώτης εκκλησίας, όταν δεν έχουν επιλέξει τον δρόμο του μοναχισμού. Με την προσφορά των γυναικών και την συμμετοχή τους σε αυτό εκφράζουν την θρησκευτικότητά τους, αποδεικνύουν ότι η διαποίμανση των ανθρώπων δεν είναι μόνο ανδρικό προνόμιο ούτε προσδιορίζεται από μια καθορισμένη μορφή. Και τα δυο φύλα μπορούν και πρέπει να προσφέρουν και μάλιστα σήμερα, σε μια εποχή κατά την οποία ο άνθρωπος φαίνεται να έχει απομακρυνθεί από τον Θεό και από τον αρχικό του σκοπό, την καθ' ομοίωσιν.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στην εργασία μας συμπεριλαμβάνονται κάποιοι από τους βίους των αγίων, η μνήμη των οποίων εορτάζεται κατά τους μήνες Απρίλιο, Μάιο και Ιούνιο. Δεν έχουν καταγραφεί όλοι οι άγιοι, αλλά μόνο εκείνοι που παρουσίαζαν ενδιαφέρον ως προς τα θέματα των δύο φύλων και συγκεκριμένα, πως το φύλο του καθενός επηρεάζει την ταυτότητά του, την έκφραση της θρησκευτικότητας του. Επίσης, αναφέρονται άγιοι, οι οποίοι αναδεικνύουν ιδανικά πρότυπα οικογενείας και γενικότερα ποιμαντικής δραστηριότητας.

Επιλέξαμε να καταγράψουμε ορισμένα συγκεκριμένα συμπεράσματα, ως προς αυτούς τους μήνες, αντί επιλόγου, τα οποία αφορούν στους βίους των αγίων γενικότερα.

- Συγκεκριμένα, από σύνολο 102 αγίων, την πλειοψηφία απαρτίζουν άνδρες, 41 είναι γυναίκες και 61 άνδρες.
- Οι περισσότεροι έζησαν και ανέπτυξαν δράση στην Ανατολή, ενώ ελάχιστοι στη Δύση, με εξαίρεση τη Ρώμη.
- Χρονολογικά οι περισσότεροι βίοι εντοπίζονται τον 3^ο και τον 4^ο αιώνα μ.Χ.
- Στην παραπάνω περίοδο εντοπίζονται και τα περισσότερα μαρτύρια ως εκ τούτου, οι περισσότεροι από τους αγίους μας μαρτύρησαν.
- Πολλά υπήρξαν τα παραδείγματα έγγαμων αγίων, ανδρών και γυναικών, οι οποίοι ακόμα και μέσα στους κόλπους της οικογενείας τους ανέπτυξαν ποιμαντική δραστηριότητα ή και αρκετές φορές ακολούθησαν την μοναχικότητα και τον μοναχισμό.
- Τα παιδιά αυτών των οικογενειών συνήθως ακολουθούν τον χριστιανισμό κατά το πρότυπο των γονέων τους, ενώ υπάρχει και αντίστροφο παράδειγμα, όπου τα παιδιά ωθούν τους γονείς τους προς το μαρτύριο.
- Επίσης, συμπεράναμε ότι ο μοναχισμός δεν συνδέεται απαραίτητα τόσο με την ιεροσύνη, όσο με την μοναχικότητα.
- Χαρακτηριστικά επίσης είναι τα παραδείγματα μετανοίας και μεταστροφής, από τα οποία αποδεικνύεται το μεγαλείο της χριστιανικής θρησκείας.

ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Τα σημαντικότερα συμπεράσματα, που προέκυψαν με την ολοκλήρωση της διερεύνησης του θέματός μας και αφορούν ολόκληρο το εκκλησιαστικό έτος, είναι τα ακόλουθα:

- Σε ένα σύνολο τετρακοσίων δώδεκα αγίων και οσίων, που αποτέλεσαν το αντικείμενο της μελέτης μας, οι άνδρες καλύπτουν την πλειονότητα καθώς φτάνουν στον αριθμό των διακοσίων είκοσι εννέα ενώ οι εκατόν ογδόντα τρεις είναι γυναίκες.
- Στην προσπάθειά μας για την διακρίβωση των κοινωνικών δομών των χριστιανικών αιώνων, που διερευνήσαμε, διαπιστώσαμε περισσότερες περιπτώσεις εγγάμων αγίων, ενώ ακολουθούν οι άγαμοι με ένα μικρό ποσοστό αγίων που ακολούθησαν το δρόμο της ιεροσύνης.
- Στον τομέα της οικογένειας, τα πρότυπα των σχέσεων μεταξύ γονέων και τέκνων υπερτερούν σε σύγκριση με αυτά μεταξύ συζύγων και μεταξύ αδερφών. Αυτό φανερώνει την σπουδαιότητα, που έδιναν οι χριστιανοί γονείς στην ανατροφή και τη διαπαιδαγώγηση των παιδιών τους. Μάλιστα συναντάμε αρκετές περιπτώσεις στις οποίες τα παιδιά επιλέγουν να μαρτυρήσουν μαζί με τους γονείς τους.
- Υπάρχουν αρκετά παραδείγματα αγίων γυναικών, που αναγκάστηκαν να ακολουθήσουν την μοναχική ζωή και να μεταμφιεστούν σε άνδρες μοναχούς κυρίως για λόγους παρθενίας, ενώ ακολουθούν λόγοι όπως αποφυγή επικείμενων βιασμών ή μετάνοια για διάφορα αμαρτήματα.
- Πολλοί ευσεβείς άνδρες αλλά και γυναίκες έφτασαν σε τόσο μεγάλο βαθμό πνευματικής τελείωσης και αγιοσύνης ώστε να αξιωθούν με το θαυματουργικό χάρισμα πριν και μετά την κοίμησή τους.
- Ακόμη πολλοί ήσαν αυτοί που θυσίασαν τη ζωή τους για την ορθόδοξη πίστη προσφέροντάς μας αξιόλογα πρότυπα αυτοθυσίας και λατρείας στο Θεό.
- Σύμφωνα με την χρονολογική κατάταξη του βίου των αγίων της Εκκλησίας μας είναι φανερό ότι οι περισσότεροι έζησαν και έδρασαν στον τρίτο και τέταρτο αιώνα μ.Χ..
- Το σύνολο των αγίων που μας απασχόλησαν καλύπτει ένα ευρύ χρονολογικό φάσμα που φτάνει ως τον δέκατο όγδοο αιώνα μ.Χ..

- Ως προς τον προσδιορισμό του γεωγραφικού χώρου δράσης των αγίων και οσίων η Ανατολή συγκεντρώνει τα περισσότερα παραδείγματα σε σχέση με τη δυτική Ευρώπη.
- Δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις αγίων και οσίων που συνέβαλαν στον αντιαιρετικό αγώνα ιδίως σε κρίσιμες περιόδους για δογματικά θέματα στα οποία συγκαταλέγεται ο μονοφυσιτισμός και η εικονομαχία.
- Τέλος είναι αξιόλογο ότι αρκετοί βασιλείς αλλά και βασίλισσες ανέπτυξαν σημαντική φιλανθρωπική δράση και συνέβαλαν με τις αποφάσεις και τον κατά Χριστόν τρόπο ζωής τους στην διάδοση και εδραίωση της χριστιανικής πίστης.

ΤΕΤΑΡΤΟ ΜΕΡΟΣ
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟ ΤΜΗΜΑ

εικόνα 1
Μαρτύριο των αγίων Ειρήνης, Αγάπης και Χιονίας.
(Μονή Φιλανθρωπινών 16^{ος} αιώνας).

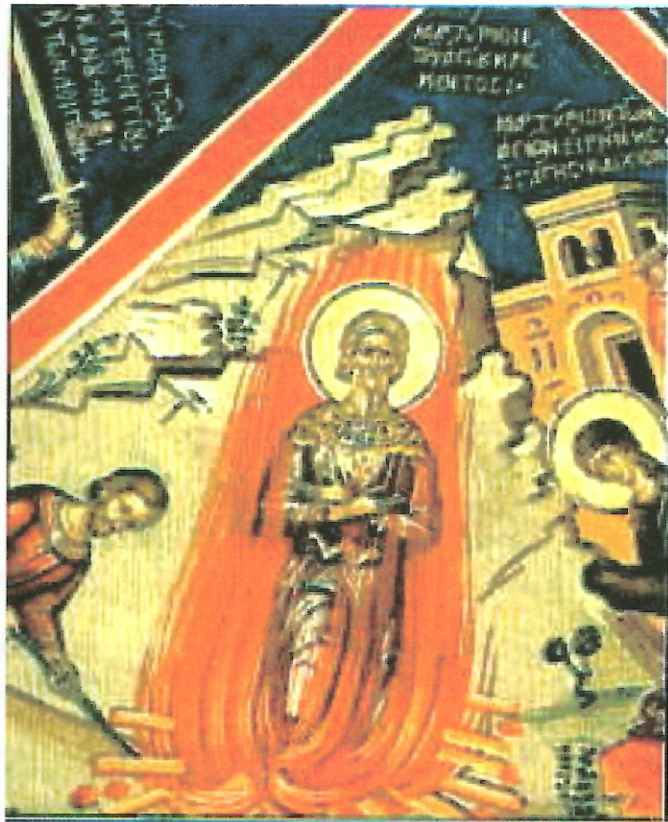

Εικόνα 2
Άγιος Κωνσταντίνος, Αγία Ελένη
(Βυζαντινό Μουσείο Αθηνών
β' μισό του 17^{ου} αιώνα).

εικόνα 3
Αγία Γλοκερία
(Μονή Κοιμήσεως της Θεοτόκου Πάρνηθος)

εικόνα 4
Μαρτύριο Αγίου Κρήσκεντος
(Μονή Μεγάλου Μετεώρου
16^{ος} αιώνας).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ΑΝΤΟΥΡΑΚΗ Γεωργίου Β., Ιεράρχες Αψίδος και άλλοι Άγιοι-Συμβολή στην Ορθόδοξη Εικονογραφία. Θέματα Αρχαιολογίας και Τέχνης, τ. Γ', Αθήνα 2002
- ΒΙΚΤΩΡΟΣ Ματθαίου, Μέγας Συναξαριστής της Ορθοδόξου Εκκλησίας, 1962²,
- DELEHAYE Hippolyti, Propylaeum ad Acta Sanctorum Novembris. Synaxarium Ecclesiae Constantinopolitanae, Bruxellis 1902
- Θρησκευτική και Ηθική Εγκυκλοπαίδεια, 12 τόμοι, Έκδοση Αθανασίου Μαρτίνου, Αθήνα 1962-1968
- ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΥ- ΜΕΤΑΛΛΗΝΟΥ Βαρβάρας, «Άνδρας και γυναίκα ως μέλη του Σώματος της Εκκλησίας- ετερότητα και συμπληρωματικότητα», Η ορθόδοξη γυναίκα στην ενωμένη Ευρώπη. Πρακτικά διορθόδοξου Ευρωπαϊκού Συνεδρίου, Ιερά Μητρόπολις Θηβών και Λειβαδείας, Εκδ. Επέκταση, Ιούνιος 2001, σ.167-181
- ΜΗΝΑΙΑ των μηνών Απριλίου, Μαΐου, Ιουνίου, Εκδ. Αποστολικής Διακονίας της Εκκλησίας της Ελλάδος
- ΜΩΨΣΕΩΣ μοναχού αγιορείτου, Οι έγγαμοι άγιοι της εκκλησίας, εκδόσεις Ακρίτας, Αθήνα 2000 (1998), (Απριλίου, Μαΐου, Ιουνίου)
- ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ αγιορείτου, Συναξαριστής των δώδεκα μηνών του ενιαυτού, τόμος α', Αθήνησι 1868,
- ΠΑΣΧΟΥ Π. Β., Άγιοι οι φίλοι του Θεού. Εισαγωγή στην Αγιολογία της Ορθοδόξου Εκκλησίας, Εκδ. Αρμός: Υμναγολογικά κείμενα και μελέτες-2, Αθήνα 1997[1995], Κεφ.Ζ', σ.167-202
- ΡΟΥΣΣΟΥ Βασιλείου Α. Α., Ήρωες του Χριστιανισμού ή Βίοι των Αγίων Δυτικής και Ανατολικής Εκκλησίας, καθολική έκδοση, εν Αθήναις, 1940
- ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ Αλέξανδρου Μ., « Μυστήριον αγάπης- Εκκλησία μικρά: ο γάμος εις την Ορθόδοξον Εκκλησίαν», Ανάτυπον εκ του Κοινωνία, τ.18, Μάρτιος-Απρίλιος 1975, τεύχος 2
- ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ Αλεξάνδρου Μ., Ποιμαντική Γάμου και Οικογένειας προ των πυλών του 21ου αιώνα, Αθήνα 1999.

